

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877. Andra Kammaren. N:o 49.

Lördagen den 28 April.

Kl. 7 e. m.

Herr vice Talmannen ledde under början af detta sammanträde Kammarens förhandlingar.

§ 1.

Fortsattes föredragningen af särskilda Utskottets för behandling af Kongl. Maj:ts nädiga proposition med förslag till utsökningslag och i sammanhang dermed erforderliga författningar Utlåtande N:o 1, i anledning af samma nädiga proposition. Angående förslag till utsökningslag.

I ordningen förekom § 13 uti Utskottets i *punkten 1* framlagda *förslag till Utsökningslag*, hvilken § godkändes.

§§ 14—17:

Blefvo äfvenledes godkända.

Derefter föredrogs § 18, lydande sålunda:

»Gifver borgenär in bevis att lagsökningshandlingarne blifvit gäldenär så delgifna, som i 15 § sägs, så ock besannad afskrift af samma handlingar, och kommer ej gäldenären inom förelagd tid med skriftligt svar; eller uteblifver gäldenär, som varit enligt 16 § kallad; varde målet afgjort på de skäl, som borgenären företett.

Visas gäldenären hafva varit af laga förfall hindrad att svara eller sig inställa, förelägge öfverexekutor honom ny tid dertill.»

Beträffande denna paragraf uppstod öfverläggning, hvarunder anfördes af

Herr Treffenberg: Jag skall tillåta mig att mot denna 18 § göra en liten obetydlig anmärkning. Som Herrarne se af den nyss godkända 15 §, innehåller denna en föreskrift att, sedan kommunikationsresolution blifvit meddelad, det åligger borgenären att handlingarne uttaga och dem i *hufvudskrift eller besannad afskrift* gäldenären delgifva. I denne 18 § stadgas deremot, att vid målets

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

fullföljd borgenären skall ingifva bevis att lagsökningshandlingarne blifvit gäldenär så delgifna, som i 15 § sägs, så ock *besannad afskrift* af samma handlingar. Då det emellertid är borgenären tillåtet att delgifva gäldenären lagsökningshandlingarne *antingen* i hufvudskrift eller besannad afskrift men icke att vid målets fullföljd ingifva annat än besannad afskrift af handlingarne, kunde det inträffa att han nödgades vid målets fullföljd taga en ny afskrift af handlingarne, om han nemligen för delgifningen begagnat sig af hufvudskriften. Det finnes såsom vi veta åtskilliga stränga bokstafstolkare, som kunde hysa en sådan uppfattning, och för att icke stöta dem skulle jag vilja i den nu föredragna paragrafen föreslå en liten redaktionsförändring, genom hvars godkännande åtminstone icke någon lärer vilja påstå att hela lagen skulle äfventyras. Genom denna ändring skulle paragrafen erhålla följande lydelse: Gifver borgenären in bevis, att lagsökningshandlingarne blifvit gäldenär så delgifna, som i 15 § sägs, *så ock samma handlingar i hufvudskrift eller besannad afskrift*, och kommer ej gäldenären etc. Härigenom blefve det tydligen uttryckt, att borgenären egde att fullfölja målet med vare sig besannad afskrift eller hufvudskrift af lagsökningshandlingarne och honom besparades då under ofvan förutsatt förhållande besväret att onödigtvis göra en ny afskrift af inlagen. Jag hemställer om bifall till den af mig föreslagna redaktionsförändringen.

Herr Ola Andersson i Nordanå: Jag vill blott till Utskottets ledamöter ställa den frågan huruvida, med uttrycket »så delgifna, som i 15 § sägs», bör förstås båda de sätt för delgifvande, som omtalas i 15 §, eller blott det ena. I sistnämnda fallet är detta uttryck kanske icke rätt tydligt.

Herr Berg: Med anledning af den fråga, som af den siste talaren framställdes, ber jag att få nämna, att då det i nu förevarande § heter: »Gifver borgenär in bevis att lagsökningshandlingarne blifvit gäldenären så delgifna, som i 15 § sägs», och 15 § talar om två sätt att delgifva, nemligen dels genom att tillställa gäldenären handlingarne dels genom desammas kungörande i allmänna tidningarna, synes mig vara uppenbart att borgenären måste anses hafva fullgjort sin skyldighet så snart han visar sig hafva, efter ty förhållandena föranleda, verkställt delgifningen på det ena eller andra af nämnda båda sätt.

Hvad den redaktionsförändring angår, som den förste talaren föreslagit, är jag icke fullt förvissad om den icke har någon grund. Förhållandet är, att enligt lagberedningens ursprungliga förslag innehöll 15 §, »att borgenären skulle handlingarne uttaga och *dem* gäldenären delgifva, och i 18 § att borgenären derefter, jemte bevis om delgifningen, skulle till öfverexekutor ingifva *styrkt afskrift* af handlingarne.» Med anledning af någon anmärkning vare sig i

Högsta Domstolen eller hos Kongl. Maj:t hafva emellertid i 15 § orden: »dem gäldenären delgifva» blifvit ändrade till: »dem i hufvudskrift eller besannad afskrift gäldenären delgifva.» I lagberedningens förslag förutsattes således att handlingarne skulle i hufvudskrift tillställas gäldenären och afskrift af dem derefter ingifvas till öfverexekutor; men då, enligt Kongl. Maj:ts förslag, delgifningen kan ske medelst afskrift, torde måhända äfven i anledning deraf någon rättelse hafva bort ske i 18 §, och jag kan således för min del icke se något hinder för den redaktionsförändring, som Herr Treffenberg föreslagit.

Jag vet visserligen, att § blifvit i oförändradt skick antagen af Första Kammaren; men då Herr Treffenbergs förslag endast afser en redaktionsförändring, så föreställer jag mig, att Första Kammarens beslut icke bör kunna utgöra något hinder för bifall till detsamma. Jag tillåter mig likväl hemställa, huruvida det icke må anses lämpligt att i anledning af den gjorda anmärkningen återremittera § till Utskottet, hvarigenom tillfälle bereddes till närmare öfvervägande af den ifrågasatta ändringens ordalydelse.

Herr Treffenberg: Med frånträdande af yrkandet på bifall till den af mig föreslagna förändringen i denna §, instämmer jag i yrkandet om §:s återremitterande till Utskottet.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, beslöt Kammaren till Utskottet återförvisa den förevarande paragrafen.

§§ 19—23:

Godkändes.

Enligt det beslut rörande föredragningsordningen, som i förmiddagens sammanträde blifvit fattadt, förbigicks nu § 24, hvarefter

§§ 25—32

hvar för sig föredrogos och godkändes.

Derpå blefvo §§ 33—36 i ett sammanhang till behandling företagna; varande dessa paragrafer af följande lydelse:

§ 33.

»I lagsökningsmål skall utslag gifvas ofördröjligen, sedan målet kommit i det skick, att det kan afgöras.

Äro parterne tillstädes, må öfverexekutor genast afkunna utslag muntligen; är blott ene parten när å dag, då efter kallelse eller föreläggande den andre bort tillstädeskomma, vare lag samma, der han utan styrkt förfall uteblifvit.

Angående förslag till utsökningsslag.
(Forts.)

Utslag, som ej muntligen afkunnas, varde meddeladt å dag, som genom anslag sist dagen förut kungjord blifvit; och skall utslaget å den dag, hvarå det ställes, i utskrift vara för sökanden att tillgå, så ock för vederparten, om han det äskat. Underrättelse om tiden, då utslaget kommer att meddelas, varde tillika införd i en dertill inrättad bok, hvilken bör hållas en hvar till handa, som vill upplysning derutur hemta.

§ 34.

Föreläggande enligt 18, 19, 20 eller 21 § skall, der det ej afsåges muntligen, kungöras genom anslag; och varde anteckning derom tillika införd i den i 33 § omförmälda bok.

§ 35.

Då utslag skriftligen utfärdas, skall fordringshandlingen eller den del deraf, som målet rör, i utslaget ordagrant införas eller omedelbart derefter afskrifvas, der den ej finnes intagen i protokoll öfver muntligt förhör, som i målet egt rum.

§ 36.

I lagsökningsslag må skrifter och handlingar, som skola till öfverexekutor ingifvas, med allmänna posten insändas.

Om part det begär och nödig kostnad förskjuter, skola, ej allenast i de fall att af honom ingifna lagsökningsslag enligt 14 § ej upptagas eller enligt 15 § utställas till förklaring, desamma jemte derå tecknad besked till honom genom öfverexekutors föranstaltande med posten afsändas, utan ock utslaget i målet på enahanda sätt till parten afsändas.

Hvad sålunda i denna § är stadgad, vare i tillämpliga delar gällande äfven i andra hos öfverexekutor förekommande utsökningsslag.»

Enligt anteckning åt Utlåtandet hade Herr *Berg*, med hvilken Herrar *W. Stråle*, *Friherre Wrede*, *Reutersvärd*, *Widmark* och *Hellgrén* instämt, i afgifven reservation för sin del hemställt:

att, med uteslutande af den af Utskottet tillagda 36 §, Kongl. Maj:ts förslag i 33, 34, 35 och 36 §§ (till alla delar motsvarande hvad Utskottet föreslagit i §§ 33, 34 och 35) måtte af Riksdagen godkännas; dock med tillägg vid slutet af 34 § (Utskottets 33:dje) af ett så lydande stadgande: *låte ock öfverexekutor underrättelsen med posten afsändas till part, som för sådant ändamål sin adress uppgifvit och stadgad afgift erlagt*, och med den förändring i lydelsen af 35 § (Utskottets 34:de) att orden: *anteckning derom tillika in-*

förd i den i 34 § omförmälda bok utbytas mot: underrättelse Angående förslag till utsökningsslåg.
derom meddelad på sätt i 34 § sägs.

(Forts.)

Efter uppläsning af de ifrågavarande paragraferna yttrade

Herr Berg: I en Utlåtandet vidfogad reservation har jag tagit mig friheten att göra en anmärkning mot det stadgande, Utskottet föreslagit i den sist föredragna §. Jag har dervid erinrat om de betänkligheter, som kunna vara förenade med en dylik oinskränkt och okontrollerad rätt för enskilda parter att med posten insända handlingar till vederbörande embetsmyndighet. En sådan rätt har visserligen i några författningar blifvit parter medgifven, men man har då, såsom i bevillningsförordningen och den senast föreslagna men afslagna beväringslagen, sökt att i sammanhang dermed åstadkomma någon kontroll, att den person, hvars namn funnes tecknad under en med posten insänd skrift, verkligen äfven underskrifvit densamma. Det kan nemligen icke vara otänkbart, att en förklaring öfver en lagsökning sålunda inkommer, undertecknad med förklarandens namn och innefattande ett erkännande af skulden, utan att man kan hafva visshet huruvida förklaranden verkligen skrifvit den eller icke.

Men utan att fästa mig härvid, befarar jag, att det här föreslagna stadgandet icke skall kunna medföra den nytta, som dermed afsetts, men deremot för öfverexekutor medföra ganska stort besvär. Om t. ex. en handling skulle befinnas icke behörigen karterad, så skulle öfverexekutor icke kunna upptaga målet till pröfning. Vore de på posten medsända penningarne icke tillräckliga, så skulle öfverexekutor icke heller kunna vidtaga de åtgärder som äro ifrågasatta, men skulle ändock, äfvensom i händelse beloppet vore något för stort, nödgas bokföra de insända medlen och för dem gifva redovisning till den som hade insänt handlingarne; och då det stundom kunde vara tvifvel underkastadt hvem insändaren af penningarne vore, kunde deraf enligt min tanke många obehag och förvecklingar uppkomma. Dessutom tror jag icke att parten härigenom vore fullt tillförsäkrad att målet blefve behörigen handlagdt. Ty, såsom jag redan nämnt, kan hinder därför möta i fall antingen de med posten afsända handlingarne icke äro behörigen karterade eller det insända penningebeloppet är otillräckligt. Om således en part, förlitande sig på att den utväg som lagen sålunda anvisar honom att genom posten få sig tillsända beslut och handlingar i målet, skall för hans rätts bevarande vara tillfyllestgörande, underlåter att vidare göra sig underrättad om målets fortgång, kan han lätt utsätta sig för äfventyret att förlora sin rätt. Jag har därför icke inom Utskottet vågat tillstyrka den här tillagda § 36. I dess ställe har jag såsom en medelväg och i syfte att tillmötesgå olika önskingar föreslagit, att den underrättelse, som öfverexekutor har att genom anslag meddela parterna angående utslag och förelägganden, äfven må med posten

Angående förslagslag till ut-sökningslag. (Forts.)

tillsändas part när så begäres. Jag tror att derigenom skulle, om icke allt, åtminstone något vinnas af hvad som här åsyftas utan att man behöfde utsättas för de olägenheter som genom nu föreslagna stadganden i Utskottets § 36 kunna uppstå. Jag har hört, att äfven inom Första Kammaren denna ifrågasatta § 36 rönt motstånd och icke blifvit godkänd, och att till följd deraf nu föredragna §§ 33—36 blifvit af Första Kammaren återremitterade, såsom jag tror i det syfte att Utskottet måtte tillse, om några andra föreskrifter kunna meddelas, än de, som innehållas i 36 §.

För min del yrkar jag för närvarande bifall till den reservation jag afgifvit, eller att, med uteslutande af den af Utskottet tillagda 36 §, Kongl. Maj:ts förslag i 33, 34, 35 och 36 §§ måtte af Riksdagen godkännas; dock med tillägg vid slutet af 34 § af ett så lydande stadgande: *låte ock öfverexekutor underrättelsen med posten afsändas till part, som för sådant ändamål sin adress uppgifvit och stadgad afgift erlagt*, och med den förändring i lydelsen af 35 § att orden: *anteckning derom tillika införd i dem i 34 § omförmälda bok* utbytas mot: *underrättelse derom meddelad på sätt i 34 § sägs*.

Herr Bergius: Inom Utskottet har jag med min röst bidragit till lydelsen af den 36 §. Dock medgifver jag, att de betänkligheter som yttrats mot densamma äro ganska beaktansvärda. Under diskussionen i Första Kammaren om denna §, hvilken diskussion jag hade tillfälle att åhöra, rönte det här framställda förslaget äfven ett mycket starkt motstånd. Det högsta flertalet i Första Kammaren ville gå in på var herr Bergs reservation. Under sådana förhållanden är jag tveksam, om det kan vara klokt att hålla på denna § eller om det icke vore bättre att biträda nyssnämnde reservation. Om herr Bergs förslag visar sig lämpligt, så kan man ju i en framtid gå längre i det syfte att vederbörande parter må kunna per post vända sig direkt till öfverexekutor. Antages deremot §:n oförändrad, så kommer densamma troligtvis icke att vinna Första Kammarens bifall.

Jag instämmer således i Herr Bergs reservation.

Herr Stråle: Eftersom dessa fyra §§ äro i ett sammanhang föredragna, så är det följaktligen också nödvändigt att yttra sig om dem i ett sammanhang. Jag får då säga, att jag icke kan instämma med vare sig den förste eller den andre talarne i deras betänkligheter med hänsyn till det besvär för öfverexekutorn som den föreslagna § 36 skulle medföra. Från den ståndpunkt jag innehar så väl inom denna Kammare och i det Särskilda Utskottet som i det allmänna lifvet, kan jag nemligen icke hysa fullt samma betänkligheter som de tvenne föregående talarne mot att ålägga öfverexekutorn ett besvär, om detsamma ock icke precis står omnämndt i den Kongl. instruktionen för landshöfdingarne. Ej heller

kan jag inse, hvori de af den förste talaren anförda svårigheterna skulle ligga, om icke deri, att för litet eller — hvad som enligt hans antydan vore än värre — för mycket penningar insändes. Jag kan nemligen icke tillmäta så stor vigt, som denne ärade talare syntes göra, åt dylika småsaker, som öfverexekutors besvär eller rättare Konungens Befallningshafvandes omedelbara åliggande att taga hand om saken. Såsom stöd för min åsigt i detta fall kan jag få anföras ett exempel. Den tiden är icke så långt aflägsen, att vi ju icke litet hvar minnas den, då det ansågs nästan som ett ärerörigt brott att direkte till riksbanken insända handlingar. Men den tiden har förgått. Nu anses ett sådant insändande icke endast naturligt, utan det är äfven tillåtet. Och ej heller tror jag den stund vara så långt aflägsen i framtiden, att vi ej få upplefva den, då det blifver tillåtet att äfven direkt till Konungens Befallningshafvande insända sina handlingar. Skulle det äfven någon gång hända, att handlingen vore för litet karterad eller att brevet ej innehölle den jemna summan utan för mycket eller för litet — med ett ord, att brist i formelt hänseende förefunnes — så vore det väl icke för mycket begärdt af Konungens befallningshafvande att han läte saken gå framför formen.

Emellertid, ehuru jag sålunda ingalunda instämmer i den motivering hvarpå de tvenne talarne grundat sitt yrkande om bifall till Herr Bergs reservation, vill jag, så väl för Riksdagens som Utskottets och för sakens egen skull, gerna gå in på, att dessa paragrafer återremitteras till Utskottet. Jag anser detta så mycket mera praktiskt som Första Kammaren redan fattat ett sådant beslut. Återremitterar Kammaren dessa fyra paragrafer, så kan ju Utskottet framlägga ett nytt förslag, som möjligen kan tillfredsställa begge Kamrarna och frågan sålunda vinna en bättre lösning än den af Utskottet nu föreslagna.

Utan att påyrka bifall till dessa paragrafer, hemställer jag således om deras återförvisande till Utskottet.

Herr Treffenberg: Äfven jag kommer att yrka återremiss, men icke af samma skäl som den föregående talaren.

De lättnader, som utan att vara förenade med olägenheter, kunna medgifvas rättssökande i fråga om lagsökningsärendens behandling hos Konungens Befallningshafvande, bestå enligt min mening deri, att förklarande parten får till nämnde myndighet insända sin förklaring, likasom den sökande sina påminnelser. Deremot anser jag det icke rådligt att ålägga öfverexekutor att direkt mottaga *alla* hit hänförliga handlingar — eller att tillåta parterna att till honom insända värdepapper eller penningar — med thy åtföljande redovisningsskyldighet och dermed förenadt trassel af mångfaldig art, såsom litet hvar som handlagt dylika ärenden — och jag har öfver tjugo år haft med sådant att göra — nogsammt insett. Häraf följer, att jag äfven ansett det vara betänkligt att ens medgifva den lätt-

Angående förslag till utskökningslag.
(Forts.)

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

nad, som Herr Berg i sin reservation föreslagit, då han nemligen vill, att öfverexekutor skall med posten öfversända vederbörlig under rättelse till part, som för sådant ändamål sin adress uppgifvit och stadgad afgift erlagt.

Redan detta kan leda till många obehagligheter och efterräkningar. Deremot finnes en annan lättnad, som jag på det högsta skulle vilja rekommendera åt Utskottets bepröfvande, om frågan hänvisas till förnyad behandling af Utskottet. Det finnes nemligen, såsom Herrarne veta, ett förfaringssätt, som redan nu iakttages af vissa länsstyrelser, ehuru icke af alla, nemligen att Konungens Befallningshafvande upptager s. k. promotorialskrifvelser. Det är ofta fallet att en fordringsegare söker en gäldenär i ett annat, mången gång aflägst län, der han icke har någon person, åt hvilken han anser sig med trygghet kunna uppdraga att uppträda såsom hans ombud. Detta är en verklig olägenhet, men den kunde afhjelpas derigenom att det blefve hvar en rättsökande tillåtet att till öfverexekutor i det län, der han bor, inlemnna lagsökningshandlingarne jemte förskottsafgifter, såsom redan nu eger rum vid åtskilliga länsstyrelser, hvarefter handlingarne öfversändes till öfverexekutor i det län, der gäldenären är boende och denna myndighet låter genom kronobetjeningen delgifva gäldenären lagsökningen samt, sedan utslaget fallit, verkställa detsamma och redovisa för det influtna beloppet. Detta förfaringssätt har icke visat sig leda till några olägenheter, åtminstone icke i de tre län, der jag tienstgjort såsom landssekreterare. Men jag vet också att länsstyrelserna i flera län icke vilja upptaga dylika ärenden, emedan det icke i lag är föreskrifvet att Konungens Befallningshafvande är skyldig befatta sig med dem. För min del tror jag dock att det vore en stor fördel om öfverexekutor ålades att upptaga dylika promotorialmål.

Herr Torpadie: Ehuru jag mycket gerna vill bidra till hvarje åtgärd, som skulle kunna medföra lättnad för rättssökande, bekänner jag mig dock hysa ganska starka tvifvelsmål, huruvida det går an att bifalla § 36 med dess lydelse enligt Utskottets förslag. Till de skäl Utskottets ärade ordförande i detta afseende redan anfört skulle jag be att få lägga ett annat.

Med allt erkännande af det omsorgsfulla sätt, hvarpå svenska postverket för närvarande skötes, händer dock litet emellan att bref, som på posten inlemnats, förkomma. Då karta ej heller numera föres öfver icke assurerade eller icke rekommenderade bref, är det mycket svårt att veta, hvarthän ett sådant bref om det förkommer tagit vägen. Vid sådant förhållande är det äfven alldeles uppenbart, att det ofta skulle blifva ganska svårt så väl för öfverexekutor som för den, hvilken till honom inskickat en handling sådan som dem, om hvilka här är fråga, att taga reda på brefvet, i händelse det skulle försvinna. Öfverexekutorn skulle då blifva utsatt för ogrundade beskyllningar — ty sådana går det lätt nog att uttala — utan att

kunna för dem freda sig. Skall något göras i den af Utskottet tillstyrkta riktningen, kan detta sålunda, enligt min åsigt, lämpligen ske endast derigenom att brefven, vare sig till öfverexekutor eller från honom, rekommenderas eller assureras; detta vore det enda som kunde något hjälpa saken.

Angående förslag till utskottslagslag.
(Forts.)

På de af Herr Berg anförda skäl och dem jag nu i korthet ytterligare framställt, instämmer jag med de talare, som yrkat §§:s återförvisande till Utskottet.

Herr Svensén: Inom Utskottet samtalades mycket om ifrågasvarande 36 § och med 10 röster mot 4 antogs den redaktion af paragrafen, som förekommer i förslaget. Man hade önskat att så mycket som möjligt kunna befria befolkningen från de kommissionärer, hvilka icke alltid äro så pålitliga, och man trodde att det skulle vara särdeles välbetänkt, om det ordnades på sådant sätt att allmänheten kunde i skuldfordringsärenden få direkt korrespondera med Konungens Befallningshafvande, likasom den nu får direkt korrespondera med Riksbanken. Det syntes verkligen ej ligga något ovilkorligt hinder i vägen för ett sådant ordnande af saken.

Under diskussionen har man erinrat om att bref ofta förkomma, men denna olägenhet måtte väl kunna afhjelpas derigenom att brefven rekommenderas och om man går så tillväga, tror jag att det blir lika stor säkerhet som nu att inga fatalier försummas.

En talare har framställt förslag derom att s. k. promotorialskrifvelser mellan länsstyrelserna måtte allmänt införas och begagnas i skuldfordringsmål, då fordringsegaren bor i ett län och gäldenären i ett annat. För min del instämmer jag fullkomligt i detta förslag och förenar mig med dem som yrkat återremiss, för att sätta särskilda Utskottet i tillfälle att öfverväga förslaget, ty det vore oneligen en stor förtjänst hos den nya lagen, om deri funnes bestämda föreskrifter om och huru dylika skrifvelser skulle få aflåtas.

Herr Jöns Pehrsson: Jag har ingenting emot en återremiss, nota bene i det syfte att derigenom åstadkomma en förbättring af Utskottets förslag. Deremot vill jag icke vara med om återremiss i syftning att förkasta det lilla steg framåt Utskottet i § 36 tillstyrkt. Men man skulle nästan kunna tro, att det senare vore ändamålet med den af Första Kammaren beslutade återremissen. Jag tror dock icke att det ändamålet skall uppnås i Utskottet. Huruvida det kan lyckas att genomdrifva någonting sådant här i Kammaren, vet jag icke.

En talare här bredvid har anmärkt mot Utskottets förslag i § 36, att det skulle blifva svårt att reda sig om brefven komme bort på posten. Men brefven kunna ju afsändas både till och från öfverexekutor under rekommendation: den som icke iakttagit denna försigtighetsåtgärd, må skylla sig själf. Att öfverexekutor bör vara skyldig att sända utslaget med posten är klart, då utslaget skall

Angående för-
slag till ut-
sökningsslag.
(Forts.)

afkunnas efter anslag och den rättssökande sålunda icke på förhand vet, när det skall afkunnas. Ty annars skulle parten tvingas att nästan hvarje dag under kanske flera månader gå och se efter, om anslag vore utfärdadt, och sålunda mången gång hafva ganska svårt, om icke rent af omöjligt, att få reda på, när utslaget afkunnas.

Såsom jag redan nämnt, har jag för min del ingenting emot en återremiss, under förbehåll att syftet dermed är en förbättring af Utskottets förslag i § 36, men icke §:ns borttagande. Att det mycket väl kan gå för sig utan olägenhet att de der omnämnde handlingar genom exekutors försorg per posto tillställas vederbörande part, visas bland annat äfven deraf att riksbanken numera omedelbart korresponderar med sina låntagare, ehuru de summor som sålunda från riksbanken på posten afsändas ofta äro vida mera viktiga för adressaten att bekomma, än de handlingar, om hvilka nu är fråga. Jag skall emellertid — jag upprepar det — ej motsätta mig en återremiss, för såvidt syftet dermed är att §:n skall blifva bättre och tydligare redigerad, än nu möjligen är fallet.

Herr Clairfelt: För min del vill jag gerna vara med om att bereda den rättssökande parten all möjlig lättnad; men jag tror icke att denna lättnad kan åvägabringas på det sätt Utskottet föreslagit. Den olägenheten att de med bref insända handlingarne skulle innehålla antingen för mycket eller otillräckligt penningar undvikas icke derigenom att, på sätt en talare föreslagit, brefven skulle assureras eller rekommenderas. Fasthellre tror jag det vara skäl att införa ett sådant stadgande, som Herr Treffenberg föreslagit, eller att part skulle ega rätt att i s. k. promotorial väg ingifva sina lagsökningshandlingar till Konungens Befallningshafvande i länet, der sökanden bor, hvarefter öfverexekutor ombesörjer kommunikationen och utslagets verkställande. Då emellertid, såsom jag af tidningarne sett, Första Kammaren återremitterat samtliga dessa paragrafer, instämmer jag med dem, som yrkat återremiss, på det att Utskottet måtte få taga i öfvervägande såväl huruvida ett sådant stadgande, som Herr Treffenberg föreslagit, kan i lagen inflyta, som ock lämpligheten af i 3 mom. af 36 § förekommande stadgande, att föreskrifterna i samma §:s tvenne föregående moment skola afse alla möjliga utsökningsslag, hvilket jag för min del anser vara något långt utsträckt.

Jag yrkar återremiss.

Herr Nils Pettersson: Jag anser att denna 36:te § har så stor vikt och betydelse för folket i allmänhet att jag önskar all framgång åt densamma, och jag tror lika med en ärad talare på stockholmsbänken, att det åliggande som här föreslås icke skulle blifva så farligt för Konungens Befallningshafvande, utan att denna myndighet nog skulle kunna reda sig med detta besvär. Men då man här yrkat återremiss, vill jag förena mig i detta yrkande, dock

endast i det syfte Herr Treffenberg framställt och önskar att ett sådant tillägg må göras som han föreslagit. Den olägenhet man påpekat att postförsändandet skulle vara förenadt med risk, tror jag lätt kan förekommas. Ty är det värdehandlingar eller penningar som sändas, så är det klart att en försigtig person rekommenderar eller assurerar sitt bref; och är det åter endast en kommunikations-resolution, så läser väl ingen »springa bort med den».

Angående förslag till utskökningslag.
(Forts.)

Jag yrkar återremiss.

Herr Adlercreutz: På de af den förste talaren anförda skäl ber jag att få förena mig med dem, som yrkat återremiss af de nu föredragna paragrafer. Jag anser det rent af omöjligt att vid landskanslierna, åtminstone i de större länen, föra en sådan kassaräkning och sköta en sådan korrespondens, som af 36 § skulle blifva en följd.

Herr Ola Andersson: Diskussionen har hittills endast rört sig om den 36 §. Jag vill ingalunda motsätta mig yrkandet om återremiss af denna §. Det af Utskottet föreslagna stadgandet om försändning med posten af handlingar i utskökningsmål bereder visserligen en stor lättnad för den rättssökande allmänheten, och en sådan lättnad, om den kan ske, vill jag ej motsätta mig; men det trassel, som härigenom kan uppstå, får ej heller förbises. Så t. ex. kunna ofullständiga handlingar insändas eller otillräckliga penningemedel bifogas eller otydliga eller origtiga adresser uppgifvas. Det kan ju ej skada att härvid erinra om att vi redan i ett annat hänseende beträdd en sådan väg. Riksbanken och dess afdelningskontor äro nemligen skyldiga att på samma sätt, som här föreslagits, skriftvexla med den lånesökande allmänheten. Detta föranleder dock en ganska vidlyftig korrespondens och aflöper icke heller utan extra kostnader.

Hvad åter beträffar det af Herr Treffenberg framställda förslaget, så får jag förklara, att det tilltalar mig ganska mycket, och att, om det grundlagsenligt kan af Utskottet upptagas, jag anser att det skulle vara önskligt om en föreskrift i den rigtningen kunde i §:n intagas.

Jag yrkar följaktligen återremiss.

Öfverläggningen förklarades slutad. Efter det propositioner gifvits såväl på bifall till Utskottets förslag som jemväl på de yrkanden, hvilka under öfverläggningen förekommit, beslöt Kammaren till Utskottet återförvisa de förevarande paragraferna.

Andra kapitlets öfverskrift samt §§ 37—47:

Godkändes.

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

I öfverensstämmelse med Kammarens beslut beträffande föredragningen, företogs dernäst till afgörande

§ 49,

hvilken godkändes.

§§ 50—53, äfvensom *Tredje kapitlets öfverskrift* samt § 54:

Blefvo likaledes godkända.

Herr *Berg* begärde derefter ordet och yttrade:

Herr *Berg*: Enligt det af Kammaren beslutade föredragnings-sättet, skulle sedan den nyss föredragna § 54 i Utskottets förslag blifvit afgjord, beslut fattas om den af Utskottet uteslutna 54 §, sådan den lyder i Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, må anses böra förfalla eller icke. Med anledning deraf får jag vördsamt hemställa, att Herr Talmannen måtte framställa proposition på bifall eller afslag å 54 §:n i det Kongl. förslaget.

I anledning häraf upplästes § 54 i *Kongl. Maj:ts förslag till Utsökningslag*, lydande densamma sålunda:

»Har i löpande skuldebref, som är stäldt att betalas å viss dag, gäldenär medgifvit, att utmätning för skuldebrefvets innehåll må utan hans hörande verkställas, och är behörigt bevis tecknadt å skuldebrefvet, att gäldenären erkänt det inför domstol eller öfver-exekutor eller ock, i tillkalladt vittnes närvaro, inför kronofogde eller stadsfogde eller notarius publicus; då må, ändå att betalnings-skyldighet ej blifvit, såsom i 53 § sägs, gäldenären ålagd, utmätning hos honom ske, der sex månader ej från förfallodagen förflutit, och det ej finnes att gäldenären, då han erkände skuldebrefvet, icke var myndig.

Den, som undergått utmätning, efter ty nu är sagdt, vare ej förment att vid domstol söka sitt åter af borgenären, om skäl der-till finnes.»

Herr *Bergius* anförde: På de skäl, som blifvit af Utskottet framställda, hemställer jag att Kammaren måtte godkänna Utskot-tets beslut, enligt hvilket denna §, sådan den lyder enligt Kongl. Maj:ts nådiga proposition, ur förslaget uteslutits.

Herr *Berg*: Jag har endast begärt ordet för att få tillkänna-gifva att, ehuru jag, på skäl jag i min reservation angifvit i Ut-skottet, försvarat denna § af Kongl. Maj:ts förslag, jag dock icke vill i en fråga, der meningarne äro så delade, göra min enskilda

äsigt gällande mot hvad jag anser vara majoritetens och därför af-
står från att här yrka bifall till §:n.

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.

(Forts.)

Herr Jöns Pehrsson: Ehuru jag icke rätt kunde uppfatta
hvad Herr Bergius nyss yttrade, men förmodar att han yrkade bi-
fall till §:n, sådan den blifvit af Utskottet föreslagen, förenar jag
mig deruti, alldenstund det väl icke lärers tjena något till hvarken
att yrka afslag å deusamma eller återremiss.

Vidare yttrades ej. Kammaren beslöt att vid Utskottets åtgärd
att utsluta ifrågavarande af Kongl. Maj:t föreslagna § låta bero.

Derefter skedde, på sätt Kammaren beslutit, föredragning af

§ 24, hvilken hade denna lydelse:

»Nu nekar den som sökes sin hand och förskrifning: har han
ej förut vid domstol eller inför öfverexekutor erkänt fordringshand-
lingen, eller ock, enligt å handlingen teknadt behörigt bevis, i till-
kalladt vittnes närvaro inför kronofogde, länsman, stadsfogde eller
notarius publicus erkänt handlingen; varde målet såsom tvistigt till
domstol förvisadt.»

Herr Lundberg yttrade: Om Kammaren är benägen att god-
känna paragrafen, sådan den af Utskottet med tilläggande af ordet
»länsman» blifvit föreslagen, hemställer jag, huruvida det icke vore
lika stort skäl att i paragrafen införa äfven ordet »magistratsperson»,
desto hellre som notarius publicus i de flesta städer saknas och hans
befattning enligt vexellagen fullgöres af en magistratsledamot. Sedan
emellertid paragrafen redan blifvit bifallen af Första Kammaren, vill
jag, ehuru jag funnit mig böra fästa uppmärksamheten å det an-
märkta förhållandet, icke framställa något bestämdt yrkande om pa-
ragrafens förändring, så vida icke sådant skulle af någon annan le-
damot af Kammaren med anledning af hvad jag nu yttrat, anses
påkalladt.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, blef paragrafen af Kam-
maren godkänd.

§ 55, som dernäst föredrogs, var så lydande:

»För fordran, som enligt protokoll öfver offentlig auktion här-
leder sig från inrop af lös egendom och är till betalning förfallen,
må ock, ändå att betalningsskyldighet ej blifvit gäldenären ålagd,
utmätning ske, der gäldenären vid utmätningstillfället utan jäf er-
känner skulden; dock skall utmätningssmannen, innan utmätningen
verkställes, om erkännandet taga skriftligt bevis, antingen af gälde-

Angående förslaget till utslagningslag. »nären själf eller, om han ej kan skrifva eller ej vill beviset meddela, af två ojäfvige män.»

(Forts.)

Vid denna § voro reservationer inom Utskottet anmälda dels af Herr *Samzelius*, dels af Grefve *Horn*, dels af Herr *Jöns Pehrsson* och dels af Herr *Bergius*, med hvilken sistnämnde Herrar *Hellgrén*, *Svensén* och *Farup* instämt, och som för paragrafen föreslagit följande lydelse:

»För fordran, som är till betalning förfallen och grundar sig på *skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis* eller enligt protokoll öfver offentlig auktion härleder sig från inrop af lösegendom, må, ändå att betalningsskyldighet ej blifvit gäldenären ålagd, utmätning ske, der gäldenären *inför utmätningssmannen* utan jäf erkänner skulden; dock skall utmätningssmannen, innan utmätningen verkställles, om erkännandet taga skriftligt bevis antingen af gäldenären själf eller, om han ej kan skrifva eller ej vill beviset meddela, af två ojäfviga män. *Är för skuldens betalning viss förfallotid ej bestämd, då må icke utmätning, utan gäldenärens medgifvande, ega rum, förr än åtta dagar förflutit från det erkännandet afgifvits eller kraf blifvit genom stämningmän mot gäldenären anställdt.*»

Efter uppläsning af Utskottets förslag anförde

Herr *Bergius*: Vid denna § har jag framlagt en reservation, der jag yrkar följande förändrade lydelse af paragrafen: »För fordran, som är till betalning förfallen och grundar sig på *skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis* eller enligt protokoll öfver offentlig auktion härleder sig från inrop af lösegendom, må, ändå att betalningsskyldighet ej blifvit gäldenären ålagd, utmätning ske, der gäldenären *inför utmätningssmannen* utan jäf erkänner skulden; dock skall utmätningssmannen, innan utmätningen verkställles, om erkännandet taga skriftligt bevis antingen af gäldenären själf eller, om han ej kan skrifva eller ej vill beviset meddela, af två ojäfvige män. *Är för skuldens betalning viss förfallotid ej bestämd, då må icke utmätning, utan gäldenärens medgifvande, ega rum, förr än åtta dagar förflutit från det erkännandet afgifvits eller kraf blifvit genom stämningmän mot gäldenären anställdt.*» Jag har nemligen trott att det förfarande, som enligt Kongl. Maj:ts proposition blifvit föreslaget för auktionsfordringar, skulle utan någon våda kunna utsträckas till alla sådana fordringar, som grunda sig på skuldebref eller andra skriftliga fordringsbevis. Härigenom skulle man kunna bereda åtskilliga lättnader i det fall, att dylika fordringar af gäldenären erkännas. Vida mindre kostnader och större skyndsamhet skulle häraf blifva en följd. Utan att ingå i någon vidare motivering, anhåller jag om bifall till det förslag jag framställt i min reservation.

Häruti förenade sig Herrar *Svensén, Billström, Hellgrén* och *P. E. Andersson*.

Angående förslag till ut-sökningslag.

(Forts.)

Herr Stråle: Det kan icke nekas, att om vi också slagit ihjel det så kallade »mahnförfarandet» vid 12 §, samma förfarande här likväl i viss mån återkommer. Vi hafva här ett sådant undantagsstadgande, som jag icke för min enskilda del kan gilla. Jag tror emellertid, att en stor del af Sveriges befolkning, synnerligast den, som bor på landet, är i stort behof af att hafva detta stadgande kvar, såvidt det rör fordringar, grundade på auktionsprotokoll. Skulle man deremot, i enlighet med reservanternas mening, utsträcka detta stadgande till skuldsedlar eller andra skriftliga fordringsbevis, så skulle man komma tillbaka till det så kallade »mahnförfarandet» i egentlig mening, då det skulle bero på huruvida gäldenären erkände skulden om man skulle få omedelbar utmätning. Jag tror likväl att, då vi vid 12 § varit nog lycklige att slå ihjel denna hydra, som visat sig hafva så många hufvuden, vi skulle göra oss skyldiga till en stor inkonsequens, om vi låta något af dess mer eller mindre misslyckade hufvud nu åter dyka upp.

Men jag har ett ytterligare skäl för mitt yrkande om afslag å reservationen och bifall till paragrafen sådan den är. Paragrafen är nemligen redan af Första Kammaren i oförändradt skick bifallen. Är det, såsom jag trott mig finna, denna Kammares allvarliga mening att göra en högligen nödig och nyttig förändring i Utsökningslagstiftningen, så skulle jag derföre högeligen beklaga, om Kammaren i detta fall skulle frångå sin åsigt.

På nu anförda skäl yrkar jag bifall till förevarande § i oförändradt skick och afslag å reservationen.

Herr Jöns Pehrsson: Såsom Herrarne af betänkanudet kunnat inhemta, har jag så till vida varit ense med Herr Bergius, att äfven jag ansett omedelbar utmätning böra få ega rum för jemväl sådan fordran som grundar sig på skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, dock icke till högre belopp än 500 kronor. Jag anser det nemligen vara för mycket vågadt att nu på en gång taga steget fullt ut, såsom Herr Bergius velat. Min reservation har blifvit uttryckt så, som skulle det af mig föreslagna maximum af 500 kronor äfven hafva afseende på fordringar som grunda sig på auktionsinrop, men något sådant har aldrig varit min mening.

Visserligen kan man mot fastställande af en sådan der summa som jag föreslagit invända, att 500 kronor kan vara mycket för den ene men litet för den andre; men, som sagdt, jag anser tiden ännu icke vara inne att taga steget fullt ut i en sak som hos oss är alldeles ny. Om Herr Bergii reservation nu blefve antagen, befarar jag att det skulle kunna leda till demoralisation, och jag tror att det då komme att sällan eller aldrig inträffa att man först vände sig till Konungens Befallningshafvande.

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

Det är ganska troligt att om jag instämt i Herr Bergii reservation den deri uttalade åsigt blifvit den som segrat inom Utskot-
tet; men nu skall jag icke söka inverka på frågan, utan böjer mig för det beslut Kammarens majoritet kommer att fatta. Vål kan icke nekas att ett antagande af Herr Bergii reservation skulle medföra stora fördelar, men å andra sidan tror jag också att det skulle kunna leda till vådliga konsekvenser.

Jag har ansett det vara min pligt att uttala denna min åsigt, men jag har nu intet yrkande att framställa.

Herr Treffenberg: Om vi här hade att tillgå en statistik öfver utsökningsmål, så skulle Herrarne få se att af alla de utsökningsärenden, som grunda sig på sådana fordringsbevis som dem, om hvilka här är fråga, nemligen skuldsedlar, stannar, enligt regel, ungefär hälften vid kommunikations-resolutionen, och fullföljas icke vidare. Af den andra hälften åter, det vill säga af de mål, som fullföljas, kan man med trygghet antaga hälften bestå af sådana, der förklaring icke ifrågakommer, utan som afgöras tredskovis. Och beträffande den återstående fjerdedelen, der förklaring inkommer, skulle det visa sig att de invändningar som göras emot vissa, klara, ostridiga skuldebref oftast äro af den beskaffenhet, att de lemnas utan afseende och fordringsanspråket utdömes. Det blir således endast en helt liten del af hela denna svärm af utsökningsmål, grundade på skuldsedlar, som äro sådana att öfverexekutor nödgas hänskjuta dem under domstol. Nåväl, deraf följer ju att sedan dessa mål blifvit sålunda distillerade, så att kanske endast en tiondedel af dem blifver föremål för någon egentlig pröfning från öfverexekutors sida, så kunna de öfriga nio tiondelarne anses representera hela det antal af mål, i afseende å hvilka det af min granne till höger så mycket klandrade mahnförfarandet skulle till båda parternas ömsesidiga fördel kunnat från början användas. Om bland dessa mål man nu särskildt fäster sig vid sådana, der förklaring väl inkommit, men i hvilka de gjorda invändningarne befinnas ogrundade, så skulle det, enligt min tanke, i de allra flesta fall aflöpa så, att kronofogden, om han annars är som han bör vara, en klok och förståndig och välvillig man, skall, då han får tillfälle att tala med gäldenären, lyckas öfvertyga denne att han ingenting vinner på krångel och onödiga invändningar, utan, äfven om han kan lyckas utverka sig en kort galgenfrist dermed, endast gör sig sjelf skada. Det vore därför, enligt min oförgrifliga mening, en stor fördel om Herr Bergii förslag blefve antaget, likasom det äfven är min öfvertygelse att ett dylikt förfarande — fastän jag nu icke vill tillåta mig att framställa något yrkande i sådan syftning — efter hand äfven kommer att vidtagas i fråga om en mängd andra slag af fordringar af skilda kategorier, jag menar alla dessa landtmäteriarfvoden, skjutsentreprenadafgifter, brandstodsafgifter och utskylder till presterskapet, det vill säga der dessa senare utgå icke efter regleringar uppgjorda i en-

lighet med föreskrifterna i 1862 års förordning, utan efter äldre konventioner. För hela denna massa af småfordringar tror jag som sagt att med den allra största fördel ett sådant förfaringssätt som nu föreslagits för fordringar grundade på auktionsinrop skulle kunna vidtagas. Visserligen skulle, såsom stadgandet nu är föreslaget, en olägenhet vara med ett dylikt förfaringssätt förenad; men denna olägenhet är dock af beskaffenhet att kunna mycket lätt afhjelpas. Som Herrarne se af betänkandet, vore det nemligen meningen att endast för det fall, att gäldenär, som på det af Herr Bergius nu föreslagna sätt af vederbörande utmätningsman anmanas, medgifver utmätning, fordringsbeloppet skulle kunna omedelbart af utmätningsmannen uttagas, men att, om gäldenären deremot bestrider krafvet eller mot detsamma gör den obetydligaste invändning, utmätningsåtgärden skulle inställas. Och hvad blir då följden? Jo, följden blir den att fordringsegaren, om han vill fullfölja krafvet, måste ingifva en ny särskild ansökning till Konungens Befallningshafvande och sålunda nödgas underkasta sig både ytterligare tidsutdrägt och kostnad. Detta är nu, som jag sade, en stor olägenhet, men denna olägenhet vore afhjelpat, om man ville i lagen införa en föreskrift, sådan som i afseende på kraf grundade på auktionsinrop redan finnes stadgad genom 1841 års förordning, att nemligen kronofogden, der krafvet bestrides, skall förelägga gäldenären viss tid, hvarinom han har att till Konungens Befallningshafvande ingifva förklaring; och derefter förfares med målet på vanligt sätt. Jag skulle därför nu vilja till Herr Bergii förslag göra det amendement att, om krafvet bestrides, skall kronofogden vara skyldig att, efter antecknande deraf å inlagan, insända handlingarne till öfverexekutor och tillika förelägga gäldenär att inom viss tid afgifva förklaring; nota bene i de fall då icke borgenär från början i sin inlaga till utmätningsmannen gjort det uttryckliga förbehåll, att, om krafvet komme att bestridas, dervid finge bero; ty sådana förhållanden kunna ju också låta tänka sig att en fordringsegare, i händelse gäldenären bestrider krafvet, anser sig icke vilja gå längre.

Föröfrigt får jag förklara att det förefaller mig högst besynnerligt att Herr Stråle kan hysa så stora betänkligheter mot att gifva en större utsträckning åt ett förfaringssätt, som, der det redan vedertagits, visat sig medföra en så väsentlig fördel för båda parterna. Ty det påstår jag — och jag vågar derutinnan vädja till samtliga här närvarande landshöfdingar, att de med sin erfarenhet måtte gifva bekräftelse åt mina ord — jag påstår att af alla de mål, som på grund af auktionsräkning hos Konungens Befallningshafvande anhängiggöras, det är endast en ofantligt liten, ja nästan försvinnande del som kommer tillbaka; jag tror nästan jag kan säga det är på sin höjd två à tre på hundra, som man nödgas afgöra genom utslag. Men då det visat sig att detta förfaringssätt kunnat användas i sådana mål, der man endast har ett, stundom ganska trassligt, auktionsprotokoll att gå efter, så bör det väl ännu bättre

Angående för-
slag till ut-
sökningsslag.
(Forts.)

gå för sig, der krafvet grundar sig på klar skuldsedel. Om derföre också Herr Stråle skulle lyckas att vid denna riksdag afhugga ett hufvud på denna hydra, som han uttryckte sig, så kan jag försäkra honom att det kommer att gå med den hydran på samma sätt som i fabeln, eller att för hvarje hufvud, som afhugges, växa flera upp i stället.

Grefve Sparre: I fråga om den mängd småfordringar, som hos Konungens Befallningshafvande anhängiggöras, såsom landtmäteriarfvoden, utskylder till presterskapet, och mera sådant, är jag fullkomligt af samma mening som Herr Treffenberg och kan derföre derutinnan med honom till alla delar instämma. Men i afseende på sådana fordringar som grunda sig på skuldsedlar, särdeles om de uppgå till högre belopp, hyser jag någon tvekan vid att medgifva ett sådant tillvägagående som Herr Bergius föreslagit. Jag fruktar nemligen att frestelsen skulle blifva alltför stor för en gäldenär, som får ett sådant der besök af utmätningssmannen och vet, att, om han medger krafvet, utmätning genast kommer att öfvergå honom, men att han deremot för ögonblicket kan undgå utmätning genom bestridande af krafvet; frestelsen säger jag kan då understundom blifva honom för stark, så att han för att för ögonblicket komma undan bestrider krafvet och derigenom ger anledning till det trassel och obehag som alltid uppstår då en gäldenär börjar att neka för sin skuld, ett förnekande, som oftast slutar dermed att han nekar sin hand och förskrifning. Det är också derföre man velat inskränka denna rätt till de fall, då fordran grundar sig på auktionsinrop. Ty de skulder, som sålunda uppkomma, belöpa sig i allmänhet icke till så höga summor, att någon frestelse att söka undkomma ett sådant kraf särdeles ofta bör kunna ifrågakomma.

Skulle nu emellertid det anses lämpligt att åt rättigheten för en fordringsegare att vända sig omedelbart till utmätningssmannen skulle gifvas den utsträckning som af Herr Treffenberg föreslagits, skulle jag åtminstone vilja instämma med Herr Jöns Pehrsson i hans förslag att en viss summa bestämdes, t. ex. 500 kronor, så att om fordringen går derutöfver fordringsegaren bör vara skyldig att vända sig till öfverexekutor, enär, som jag nämnde, frestelsen för gäldenären är allt för stor att söka vinna uppskof, då det gäller större belopp.

Jag har velat uttala denna min åsigt för den händelse Kammarren skulle besluta återremiss af paragrafen.

Herr Philipsson: För min del ber jag att på det lifligaste få instämma i det af Herr Bergius framställda förslag. Jag anser att bland de många stora förtjenster det nu föreliggande lagförslaget har och hvilka otvifvelaktigt skola komma att lända till afhjelpande af länge öfverklagade olägenheter i vårt utsökningsväsende, skulle ett stadgande sådant som det Herr Bergius i sin reservation före-

slagit blifva nära nog en af de allra förnämsta. I likhet med den talare som sist intog den allmänna talareplatsen tror jag att medgifvandet af en sådan åtgärd som omedelbar utmätning äfven för fordringar, som grunda sig på skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, skulle komma att snarast medföra den verkan att endast en obetydlig procent af lagsökningsmålen komme att gå till öfverexekutor. Jag anser det vara alldeles uppenbart, att samma skäl som tala för medgifvandet af ifrågavarande åtgärd, beträffande fordringar, grundade på auktionsinrop, äfven hafva sin fulla tillämpning på de öfriga slag af fordringar, hvarom här talas. Någon skada för borgenären kan ej heller af ett sådant stadgande blifva följden. Borgenären har ingen skyldighet att vidtaga denna åtgärd, han kan underlåta det, om han befarar att den för honom skall medföra kostnader, utan att dermed något vinnes, och vända sig direkte till öfverexekutor. Hvad åter angår gäldenären, så, i fall denne icke inför utmätningssmannen utan jäf erkänner sin skuld, blifver åtgärden utan resultat, och borgenären får ensam vidkännas kostnaderna för densamma. Men befarar borgenären detta, så har han ju, som sagdt, alltid den utvägen öppen att vända sig direkt till öfverexekutor. Har borgenären deremot att göra med en gäldenär, af hvilken han icke behöfver frukta något dylikt bestridande, så kan han ju använda den enklare åtgärden att anmoda utmätningssman att affordra gäldenären erkännande af skulden samt derigenom bespara gäldenären de ökade kostnader, som med en lagsökning äro förenade. Jag vill dock icke gå så långt som Herr Treffenberg, ty jag tror för min del icke att den af honom föreslagna proceduren, som vid auktionskraft nu är föreskrifven, att nemligen utmätningssmannen, derest gäldenären bestrider krafvet, skall förelägga honom att inom viss tid afgifva förklaring, skulle blifva fullt tillämplig. Denna procedur sammanhänger nemligen för det närvarande dermed, att ansökningen från början ingifves till öfverexekutorn, hvilket deremot enligt den nya lagen icke skulle blifva händelsen. Hvad nu beträffar den af Herr Jöns Pehrsson föreslagna begränsning, så anser jag densamma ej lämplig. 500 kronor kunna för den ene vara en obetydlighet, men för den andre åter ett stort belopp. Och vidare är att uppmärksamma att i måhända de flesta fall öfverstiger in-tecknade skulden detta belopp; och der så är händelsen, skulle det blifva omöjligt för borgenären att få utmätning för sin fordran, utan att först göra ansökning hos öfverexekutor. Men just i dessa fall är det af allra största vigt att bereda borgenären tillfälle att, så skyndsamt som möjligt och utan omgången att vända sig till öfverexekutorn, få den in-tecknade fastigheten utmätt.

Jag anser sålunda att fördelarne af den anordning, som Herr Bergius i sin reservation föreslagit, äro så öfvervägande, att man icke bör kunna hysa några betänkligheter emot att godkänna densamma. Allraminst kan jag inse att den skulle utgöra en förklädd

Angående förslag till ut-sökningslag.
(Forts.)

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

form af tyskarnes »Mahnverfahren», hvarmed ju menas att gäldenär, som icke inom viss tid med svar bemöter en af borgenär hos offentlig myndighet gjord ansökan om en fordrans utbekommande, blifver af den offentliga myndigheten ådömd utbetalningsskyldighet. Detta är ju något helt annat.

Jag yrkar derföre bifall till det förslag, som Herr Bergius i sin reservation framställt.

Herr Berg: Jag är fullt ense med den siste ärade talaren derom att den af Herr Bergius föreslagna åtgärden icke är jemförlig med det s. k. »Mahnverfahren», enligt hvilket ett uteblifvande med förklaring medför betalningsskyldighet för hvilken uppgifven fordran som helst, då deremot uti det af Herr Bergius framlagda förslaget ovillkorligen förutsättes ett *erkännande*, innan betalningsskyldighet kan ifrågakomma, äfvensom att den handling, på grund af hvilken åtgärden sökes, är af den beskaffenhet att kunna i lagsökningsmål göras gällande, eller, med andra ord, innefattar ett verkligt fordringsbevis. Att jag för min del icke kan instämma i det yrkande, som Herr Bergius framställt, beror således på helt andra skäl. Jag befarar nemligen att införandet i lagen af ett stadgande i detta syfte skall gifva borgenären anledning att i allmänhet vidtaga de deri angifna åtgärder såsom en genare väg att erhålla betalning, men att denna genare väg dock skall ofta nog visa sig icke leda till målet, utan endast vålla borgenären onödiga kostnader. Det är väl sant att bestridande af skuld, uppkommen genom auktionsinrop, ytterst sällan eger rum. Men detta har, efter min tanke, sin förklaringsgrund deri, att en dylik skuld alltid tillkommer i närvaro af en större menighet, hvilken om densamma har kännedom, och att följaktligen gäldenär, som förnekar en sådan skuld, riskerar att hans kredit derigenom i väsentlig mån skadas. Men helt annorlunda gestaltar sig saken i fråga om andra skulder.

Det är nog sant att en hederlig gäldenär, som vill betala, icke gerna förnekar sin skuld; men om man kommer öfver honom allt för brådstörtadt och han icke är beredd att genast betala, befarar jag, att just den våda, som dervid uppstår för honom, att blifva utsatt för utmätning, skall förleda honom att, om icke bestämdt bestrida skulden, åtminstone gifva en undvikande förklaring, som förhindrar utmätningssmannen att göra utmätningen. Man kan t. ex. tänka sig en person, som ingått borgen för en förbindelse; han har ingen anledning tro annat än att gäldenären betalat sin skuld; den är emellertid förfallen och en dag inställer sig utmätningssmannen hos honom; han är icke beredd att genast betala; utmätningssmannen säger då till honom: erkänn skulden, och om du det gör, företager jag genast utmätning. Det ligger då ganska nära till hands för gäldenären att söka undanflykter genom att säga, att han ännu icke kan svara på denna framställning, att han icke gjort sig underrättad huru vida skulden är betald o. s. v. Jag hyser således den far-

håga, som Herr Jöns Pehrsson antydde, nemligen att ett dylikt stad- *Angående för-*
 gande som det af Herr Bergius föreslagna skall leda till demoralisation *slag till ut-*
 så till vida, att en person kan af omständigheterna finna sig frestad *sökningsslag.*
 att icke tala sanning, ty det är icke någon småsak att omedelbart
 få en utmätning på halsen. Det kan ju mången gång inträffa, att
 en person som har en förfallen skuld väl har penningar att betala
 densamma, men att dessa för tillfället äro insatta t. ex. uti en bank;
 om han då någon eftermiddag, då penningarne icke kunna utfås,
 erhåller besök af någon utmättningsman, utskickad af borgenären
 kanske just i afsigt att chikanera honom, har han, så vida han er-
 känner sin skuld, ingen annan utväg än att låta utmätningen för-
 siggå, låta sina möbler och sitt husgeråd bortföras, emedan han
 icke kan betinga sig anstånd till nästa dag, då han kan utfå det
 belopp, för hvilket han sökes. Jag läste för någon tid sedan i en
 tidning — om fakta äro grundade kan jag icke bestyrka — huru-
 ledes en person, endast för att chikanera en gäldenär, en helgdags-
 afton skickade exekutionsbetjenter att göra utmätning hos en annan,
 som hade penningar inne uti en bank, men då icke kunde utfå dem
 och derföre var nödsakad att låta utmätningen försiggå, så vida han
 icke ville förskrifva det belopp, fordringsegaren äskade.

Härtill kommer en annan omständighet, som äfven hos mig
 föranledt betänkligheter mot reservationen. Om en fordringsegare
 kommer till en utmättningsman och yrkar, att denne skall göra ut-
 mätning hos gäldenären, måste naturligen utmättningsmannen äfven
 vara skyldig att göra det. För utmätningens verkställande fordras
 må hända en lång resa och thy åtföljande stora kostnader. Men då
 utmättningsmannen anländer till ort och ställe, svarar gäldenären:
 jag kan icke erkänna skulden. Vid sådant förhållande blifver ingen
 utmätning af; men kostnaden är gjord och utmättningsmannen har
 fått förskjuta densamma. Han får visserligen söka igen beloppet
 af borgenären; men det kan ju möjligen hända, att denne saknar
 tillgång. Det synes mig derför nödigt, att om man föreskrefve
 något sådant, som reservanten har föreslagit, man åtminstone äfven
 borde stadga att borgenären, innan utmättningsmannen verkställde
 utmätningen, skulle förskjuta kostnaden derför.

Vidare kan det inträffa, att då man har att göra med en
 gäldenär, som vill undgå utmätning, denne, sedan han blifvit lag-
 sökt och till och med dömd att betala, helt enkelt vidtalar en god
 vän att för en fordringshandling, som han till honom lemnat, låta,
 före den lagliga utmätningen, utmäta hans egendom. Då den lag-
 liga utmätningen sedermera skall verkställas är egendomen sålunda
 redan utmätt för en annan fordran, och denna har, såsom vi veta,
 på grund af äldre utmätning förmånsrätt framför den andra. Ett
 sådant förfarande kan visserligen blifva såsom brott bestraffadt; men
 jag föreställer mig dock, att det i hvilket fall som helst lätteligen
 kan föranleda förvecklingar.

Det är klart, att om en person erkänner gälden och har pen-

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

ningar, så betalar han, äfven om icke utmätning sker; men om han icke har penningar, försättes han i det äfventyret att antingen göra undanflykter för att slippa utmätning, eller ock låta utmätningen gå öfver sig. Ar gäldenären verkligen så rätt-skaffens, att han underkastar sig det senare alternativet, tror jag sannerligen, att hvarken lagsökning eller tvång erfordras, emedan han sannolikt ändå skall lemna fordringsegaren säkerhet i hvad han har. Men mot en tredskande gäldenär tjenar proceduren till intet, emedan han icke lär underlåta att undandraga sig utmätningen. Kostnaden för utmätningssökanden blifver då blott större, på samma gång proceduren, efter min uppfattning, föranleder ett gagnlöst besvär för utmätningssökanden. Jag tror därför icke, att man på detta sätt vinner de fördelar, man åsyftar, utan att man endast ingifver borgenären förhoppning, att på en genare väg än den vanliga lagsökningen erbjuder utfå sin betalning, en förhoppning, som dock vanligen i alla de fall, då gäldenären ej frivilligt fullgör sin betalningsskyldighet, torde blifva gäckad. Då hade jag hellre sett, att den af Kongl. Maj:t föreslagna 54 § blifvit bibehållen; den anvisade borgenären en riktig utväg att, i händelse gäldenären inför notarius publicus eller utmätningssökanden erkände skulden, kunna erhålla omedelbar utmätning, ehuru först någon tid efter det erkännandet afgafs. Men just emedan utmätningen enligt reservantens förslag skulle ske *genast* efter det gäldenären afgifvit sin förklaring, tror jag för min del, att ett sådant erkännande icke skall blifva så vanligt som man föreställer sig, utan tvärtom frestelse uppstå hos gäldenären att söka undgå utmätningen genom osanna uppgifter.

Jag yrkar således för min del bifall till Utskottets förslag.

Herr *Lundberg* instämde med Herr *Berg*.

Herr *Farup*: Då jag inom Utskottet biträdt Herr *Bergii* reservation, kommer jag äfven här att tillstyrka densammans antagande.

Hvad beträffar den förste talarens på stockholmsbänken invändning, att Herr *Bergii* reservation skulle innebära ett slags »mahn-förfarande», så har jag icke kunnat fatta, hvaruti detta skulle bestå.

Tvärtom förefaller mig den af Herr *Bergius* föreslagna proceduren helt och hållet olik mahnförfarandet. Deremot kan jag icke finna annat, än att, derest man skulle följa Herr *Treffenbergs* anvisning, man just derigenom kommer in på nämnda förfarande, för hvilket man är så rädd, eller att en gäldenär nödgades betala, äfven om han icke erkände skulden.

Beträffande Herr *Grefve Sparres* påstående att genom antagande af reservantens förslag gäldenären lätteligen skulle inledas i frestelse att vika ifrån sin hederskänsla, så torde denna farhåga icke böra tillerkännas så stor betydelse, att den bör ligga i vägen för reservationens godkännande. Ty om gäldenären är en dålig karl, då nekar

han ock till skulden, antingen utmätningen sker på sätt nu föreslagits eller genom Konungens Befallningshafvande; är han deremot en redbar man, så tror jag att han i de allra flesta fall kan ge något, åtminstone ett suspensivt utlåtande åt utmätningssmannen, utan att hans heder eller ära derigenom trädes för nära — något som i min tanke är af ganska stor betydelse — och affären skulle då oftast kunna utan utmätning i godo uppgöras. Man har väntat sig någon lättnad af den nya utsökningslagen och vi hafva, så vidt på ledamöterna inom Utskottet ankommit, sökt att vid denna § mera än vid någon annan inom hela lagen åvägabringa en sådan lättnad. I likhet med Herr Treffenberg tror jag nemligen att vida mer än hälften af de fordringar, som utsökas, skulle på detta sätt utan vidare förvecklingar liqvideras. Men under sådana förhållanden måste man också vara beredd på att reglera landssekreterarnes löner, hvilka eljest skulle blifva otillräckliga.

Den invändning, som Utskottets ordförande gjorde, anser jag deremot vara af mycket stor vikt. Men då man ser att auktionsinrop kunna uppgå ända till tusentals kronor, utan att något erkännande på förhand af skulden utaf gäldenären erfordras, för att skulden skall vara utmätningssgill, hvaremot man här vill införa äfven andra handlingar med den bestämmelsen, att erkännande af skulden ovilkorligen skall vara derå tecknad, antingen af gäldenären sjelf eller af två ojäfvige män, så anser jag detta såsom bevisningsmedel vara af vida större betydelse, än det vid auktionen förda protokoll, i hvilket misstag ganska lätt kunna inflyta. Dylika misstag äro långt mindre att befara, då gäldenären sjelf utfärdat en skuldförbindelse eller accepterat en räkning. Jag tror således att, då man anser sig kunna antaga paragrafens bestämmelser i afseende på auktionsinrop, så bör man så mycket hellre kunna göra det beträffande en erkänd skuldfordran.

Herr Bergs farhågor, att reservantens förslag skulle leda till trassel och bereda gäldenären tillfälle att på genvägar eller genom utfärdade fingerade skuldförbindelser åstadkomma förfång för den verkliga fordringsegaren o. s. v., kan jag för min del icke dela, ty har det kommit derhän, att en gäldenär tillgriper dylika utvägar, då tror jag också att konkurs står för dörren; men då har också nämnda invändning icke mycket att betyda.

Med afssende på de fördelar, som enligt min åsigt skulle blifva en följd af ett antagande af reservantens förslag, och hvilka fördelar, enligt min åsigt, äro de största som den nya lagen skulle medföra, instämmer jag således på det lifligaste i samma förslag.

Herr Stråle: Jag skall icke tvista med min ärade granne här bakom mig angående den frågan huru vida vi här hafva att göra med det s. k. »mahnförfarandet» eller icke, och detta så mycket mindre som vi uti det afseendet komma till samma konklusion. Jag tillåter mig egentligen nämna, att efter min uppfattning och de an-

Angående förslag till utsökningslag.
(Forts.)

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.

(Forts.)

teckningar jag gjort på det papper, som jag här har i min hand, har detta stadgande dock ett så nära sammanhang med »mahnförfarandet» i 12 § att skilnaden blott består deruti, att under det i 12 § var fråga om skriftliga fordringsbevis, afses sådana här icke. Men, som sagdt är, jag vill så mycket mindre tvista härom, som jag i detta afseende kommer till samma resultat som min ärade granne.

Jag vill emellertid fästa Herrarnes uppmärksamhet derpå, att den omständigheten att fordringar, som grunda sig på protokoll öfver offentlig auktion, hafva exekutiv verkan, är ett undantag från det vanliga förfaringssättet, hvilket undantag härleder sig från det särskilda förhållandet, att sådana auktionsprotokoll anses såsom ställda så utom allt tvifvel, att derom icke kan tvistas vid domstol. Detta, och endast detta, var anledningen till att denna bestämmelse intogs i 55 §.

Den ärade representanten från Wenersborg yttrade på förmiddagen, att han stälde sig på folkets sida. Ehuru jag då icke kunde ställa mig i samma led som den ärade talaren, tillåter jag mig dock att nu på eftermiddagen ställa mig på folkets sida, då jag säger att bestämmelsen uti 55 § är grundad på den hos folket allmänt rådande öfvertygelsen, att protokoll öfver inrop af lösegendom vid offentlig auktion äro med verkliga förhållandet fullt öfverensstämmande. Och det torde åtminstone få medgifvas, att skuldsedlar och ännu mindre accepterade räkningar eller vexlar icke kunna anses så objektivt gällande som dessa auktionsprotokoll. Anser man emellertid att hvad jag i afseende å auktionsprotokollen uppgifvit icke är med verkliga förhållandet öfverensstämmande, och således ej heller böra hafva den exekutiva kraft Utskottet i denna § föreslagit, så icke mig emot. Men deraf följer ingalunda att jag kan gå in på den högst obestämda föreskriften uti Herr Bergii reservation, att skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis skulle berättiga till utmätning blott derföre, att gäldenären vid utmätningstillfället icke svarar nej.

Såsom bevis på att »mahnförfarande» här verkligen förekommer vill jag blott upprepa, att det blott erfordras att gäldenären har så mycket sundt förstånd att han svarar nej, för att hela åtgärden skall vara förgäfvad. Är detta praktiskt? Träffar man genom denna bestämmelse den gäldenär som bör träffas, eller icke snarare endast den som är så oförståndig att han svarar ja? Med ett ord, jag frågar eder, mine Herrar, om det är praktiskt riktigt att gå så långt att man kan erhålla utmätning utan att vederbörande myndighet derom varit tillfrågad.

Jag säger ännu en gång att jag hoppas, det denna bestämmelse icke skall beröra någon af oss. Men är det fråga om att ställa sig på folkets sida, så tror jag att jag verkligen gör detta, då jag yrkar bifall till paragrafen sådan den af Utskottet blifvit föreslagen och derigenom fordrar, att man icke skall lägga i borgenärens hand att kunna erhålla utmätning på grund af hvilket fordringsbevis som helst utan vederbörande myndighets hörande. På förmiddagen ordade den

ärade talaren från Wenersborg mycket om nödvändigheten att Konungens Befallningshafvande finge yttra sig angående utsökningsärenden. Jag önskar att samme talare nu äfven hade varit lika mån om denna rätt.

Angående förslag till utsökningslag.
(Forts.)

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

I detta yttrande instämde Herrar *Johan Jönsson* och *Pehr Nilsson* i Vittjerf.

Herr Nils Pettersson: I likhet med den föregående ärade talaren äfvensom Herr Berg anser jag att vi böra väl betänka oss innan vi frångå Utskottets förslag och ingå på Herr Bergii reservation. Tager man endast i betraktande förhållandena i städerna, så kan det möjligen låta sig göra att en person, som åtnjuter kredit, qvickt nog kan anskaffa penningar. På landet deremot finnas icke synnerligen många personer som äro så försedda med penningar, att de skulle kunna genast vid påfordran honorera ett större belopp. Det skulle således lätt kunna hända, att genom dylika stadganden en kitslig borgenär trakasserar sina gäldenärer. Dessutom, mine Herrar, må vi betänka hvilket uppseende en utmätning på landet väcker. Den person, hos hvilken utmätningen göres, mister derigenom hela sitt anseende, all sin kredit. Vore här blott fråga om förbindelser, förfallna till betalning på bestämd tid, då vore det helt naturligt, att gäldenären under hvarje förhållande vore skyldig att betala; men i de allra flesta fall äro skuldförbindelserna på landet ställda till betalning vid anfordran. Gäldenären vet sålunda icke när han skall betala, utan borgenären kan kräfva honom, när han behagar. Under dessa förhållanden kan man lätt tänka sig, huru svårt det skulle falla sig för en gäldenär att i hvarje ögonblick vara beredd på att infria sin skuld. Det nu föreslagna sättet är således olämpligt.

I min hemort äro de flesta förbindelser ställda på betalning vid anfordran. Betänken då, mine Herrar, de olägenheter och de trakasserier, som skulle uppstå vid en utmätning enligt nu föreslagna sättet, då gäldenären i de flesta fall icke är försedd med kontanter! Huru många äro väl de som kunna, att jag så må säga, på rapp hand anskaffa penningar i fall de falla i onåd hos en borgenär och sålunda blifva af honom trakasserade. Får en gäldenär åter åtta å fjorton dagars anstånd, på sätt Konungens Befallningshafvande vanligen medgifver mellan kommunikationsresolutionen och förklaringen, då kan saken klareras ganska lätt. Jag ber få säga Herr Treffenberg, att just i detta anstånd ligger orsaken dertill, att mer än hälften af utsökningsmålen antal icke behöfver hos Konungens Befallningshafvande fullföljas; gäldenären uppgör vanligen skulden under mellantiden. Nu deremot skulle länsmanen tvärt komma och göra utmätning hos gäldenären. Jag protesterar således mot det stadgande reservanten här föreslagit och anhåller, att man måtte stanna vid

Angående förslaget till utslagslag till utslagslag. Utskottets förslag, till hvilket jag, med afslag å reservantens hemställan, såsom innebärande ett i min tanke allt för vådligt steg, yrkar bifall.

(Forts.)

Med Herr Nils Petersson förenade sig Herr *Anders Svensson*.

Herr Thomasson: För min del vill jag icke bestrida att Herr Bergii förslag står i sammanhang med det s. k. »mahnförfarandet». Men derföre att vi förkastat detta förfarande i dess fulla utsträckning vid 12 paragrafen, bör väl deraf icke följa, att man icke kan gilla det i den af Herr Bergius här föreslagna formen, om nemligen man anser det kunna medföra någon fördel. Man kan icke bestrida att af detta stadgande skulle följa en snabb exekution och betydligt förminskade utsökningskostnader, och detta har icke heller blifvit af någon bestridit. Vid sådant förhållande bör man icke rygga tillbaka för hvad, enligt Herr Bergs och andra talares yttranden, *kan* inträffa, men säkert endast undantagsvis *skall* inträffa, eller att gäldenären nekar för skulden. Man får ej lemna ur sigte att här är fråga om kraf, som grunda sig på skriftliga fordringsbevis, och att ett förnekande af dylik skuld kunde medföra ansvar och ersättningskyldighet.

Jag biträder alltså reservanternes förslag. För den händelse att äfven Kammaren skulle godkänna detta och det särskilda Utskottet således, vid det förhållande att Första Kammaren antagit paragrafen oförändrad, kommer att föreslå en sammanjemkning af Kamrarnes olika beslut, ber jag dock få fästa Utskottets uppmärksamhet på en mellanmening i Herr Bergii reservation, som jag anser kunna derur utgå, nemligen följande: *utan gäldenärens medgifvande*. Jag tror nemligen icke, att ett slikt medgifvande någonsin kan förutsättas, och bestämmelsen är således, efter min åsigt, betydelslös. Jag yrkar i öfrigt bifall till ifrågavarande reservation.

Herr Treffenberg: *Alla* de betänkligheter, Herr Berg uppställt mot Herr Bergii reservation, kunna, såsom Herrarne finna, göras gällande mot bestämmelserna i den af Herr Berg sjelf godkända 55 §, enligt hvilken utmätning för fordran på grund af auktionsinrop kan af underexekutor verkställas, då gäldenären erkänner skulden. Herr Berg nämnde sålunda först, att, om underexekutor helt oförmodadt komme och hotade gäldenären med utmätning, det vore att befara, att denne skulle söka undanflykter för att undgå utmätningen. Häremot vill jag först och främst anför, att »undanflykter» äro obehöfliga, enär underexekutor icke eger ingå i någon som helst pröfning af gäldenärens invändningar, och gäldenären endast med sitt bestridande omedelbart kan hindra utmätningen. För det andra kan ju samma anmärkning göras i fråga om skulder på grund af auktionsinrop; jemväl här kunna tusentals invändningar af de mest olikartade slag göras, men dessa invändningar framställas sällan eller aldrig, emedan gäldenären vanligen inser, att det icke

tjenar något till att söka undanflykter, utan att han dermed endast ådrager sig ökade kostnader. Vidare yttrade Herr Berg, att med antagandet af Herr Bergii förslag utmätningkostnaderna i vissa fall kunde komma att ökas, och att, der tillgång saknades, kronofogden äfventyrade att icke få ersättning för dessa kostnader. Men man kan ju för detta fall använda den metod, Herr Berg sjelf anvisade, eller att låta fordringsegaren förskottera dessa kostnader. För det tredje omnämde Herr Berg, hurusom det kunde inträffa, att gäldenären vidtalade en »god vän» att förut låta anställa utmätning för en fingerad fordran, så att inga tillgångar finnes öfver till förnöjande af borgenären. Men alldeles detsamma kan ju äfven nu inträffa, och jag vet ej hvarföre man mera för det nu ifrågasatta fallet än för alla andra behöfde befara dylika knep, som dessutom alltid vore hemfallna under strafflagens bestämmelser.

Angående förslag till utsökningsslag.
(Forts.)

Herr Philipsson nämnde, att mellan det förfarande, som nu på grund af 1841 års förordning eger rum, och det i förevarande paragraf föreslagna, hvilket Herr Bergius vill utsträcka äfven till fordringar grundade på skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, vore en skillnad så till vida, som i förra fallet lagsökning förutsättes vara redan anhängiggjord. Men hvad har detta för betydelse om, såsom jag förut antyd, utmätningsslag i alla de fall, der krafvet bestrides, ovilkorligen borde förelägga gäldenären att inom viss tid afgifva förklaring till Konungens Befallningshafvande. Hvad hindrar att i sjelfva utsökningsslagen stadga ett sådant förfarande, der vid tiden, inom hvilken förklaringen skulle ingifvas, kunde bestämmas till 14 dagar och för lappmarken möjligen till 3 veckor eller en månad.

Herr Nils Pettersson i Runtorp framställde mot Herr Bergii förslag en anmärkning, som ingen före honom gjort, och som jag nu vill till besvarande upptaga. Han sade, att, om nämnda förslag antages, det lätt kunde inträffa, att en kitslig borgenär begagnade sig deraf för att chikanera en gäldenär och derigenom skada hans kredit. Ja, det är visserligen sant, att sådant kan inträffa, men i likhet med den siste talaren måste jag anse detta såsom ett undantagsfall. Vi svenskar äro kända såsom de mest beskedliga fordringsegare, man kan tänka sig; alla erkänna det vi äro i det längsta fördragsamma. Också är den kungliga svenska oeffterrettligheten i betalningsväg känd och erkänd inom och kanske äfven utom landet. Jag frågar er dessutom, Mine Herrar, om icke endast vanlig anständighet fordrar, att en borgenär, innan han vidtager en lagsökningssåtgärd, derom underrättar gäldenären. Den som förfar på annat sätt får med rätta skämmas därför, och om en fordringsegare så skulle förfara, som Herr Nils Pettersson i Runtorp sagt, så skulle skammen stanna hos fordringsegaren, icke hos gäldenären. Ett dylikt förfarande kan således endast anses som ett undantagsfall och bör derföre icke i ringaste mån utöfva något inflytande på lagstiftningen i frågan.

Angående förslag till utskökningslag.
(Forts.)

Herr Stråle nämnde, mot Grefve Sparre, att han icke borde gå Konungens Befallningshafvande förbi i eftermiddag, då han på förmiddagen var så rädd, att de skulle blifva förbigångna. Hvar och en som följt med diskussionen vet dock, att lika mycket som både Grefve Sparre och jag i förmiddags sökte genom våra yrkanden betjena den stora allmänheten, lika mycket göra vi det nu, och för att ännu en gång återkomma till de der »treffliga» 75 örena för kommunikationsresolutionerna, så ber jag Herr Stråle observera att jag nu förordat det af Herr Bergius väckta förslaget, oaktadt derigenom grundplåten i landssekreterarnes aflöning skulle komma att beröfvas dem. Ty det är just lösen för alla dessa auktionsresolutioner och för alla kommunikationsresolutionerna jemte utslagslösen i skuldfordringsmålen, som utgör landssekreterarnes förnämsta inkomstkälla. Alla dessa inkomster skulle nu försvinna för landssekreteraren. Således kunna Herrarne förstå, att jag icke talar för landssekreterarnes inkomster, men klart är att om Herr Bergii reservation går igenom, så måste en reglering af landssekreterarnes löner ske, icke blott att bereda ersättning för den stora inkomst, de då skulle beröfvas, utan ock för den förlust af inkomster, som måste uppstå i följd af det beslut, som på förmiddagen fattades vid 12 §.

Herr Jöns Pehrsson: Det är kanske icke värdt att här säga något; ty den, som en gång fattat en åsigt i den här saken, vidblifver den nog. Men jag kan icke underlåta att fästa Herrarnes uppmärksamhet på det allt för stora steg, man skulle taga genom ett bifall till Herr Bergii reservation. Ty derigenom skulle alla fordringar, så att säga, göras mycket strängare än enligt nu gällande vexellag. Enligt vexellagen är det nemligen icke möjligt att för en fordran få en sådan utmätning, som den Herr Bergius föreslagit. Jag tror emellertid icke, att man är sinnad att göra alla fordringar lika verksamma, som fordringarne på grund af vexel. Det låter visserligen mycket bra att den, som är skyldig, skall betala på dagen, men en sådan punktlighet kan vara svår nog för den, som ej alltid har penningar till hands. Och hvad blir då följden? Jo, folket demoraliseras, och man tvingar redbara personer att göra invändningar mot kraf, som äro klara och för hvilka fordringsegaren när som helst borde kunna få utmätning, eller att sätta panten i tredje mans vård. Personer med god kredit kunna sålunda ganska lätt blifva ruinerade.

Det är sant, att alla summor äro relativa. Men då jag föreslagit 500 kronor såsom det högsta beloppet, för hvilket omedelbar utmätning borde få ega rum, har jag gjort detta därför att om summan är så stor, så kan den väl tåla vid en högre lagsökningskostnad. Jag vill emellertid icke hålla på summan, om förslaget vore godt i och för sig, men jag kan icke tillåta, att en så stor makt lägges i en hatfull borgenärs hand att han, om han t. ex. vet att en min granne har en förfallen skuld, kan köpa den och genast

låta genom länsmanen göra utmätning på hans bohag och kreatur, *Angående förslag till utsökningsslåg.* det vill säga att ena dagen kunna utlysa auktion och den andra dagen sälja panten. Jag tror icke, att man kan ställa sig på den ståndpunkten. Man må tala om gäldenärens skyldighet att betala sin skuld så mycket man vill, men icke är det klokt ett sådant stadgande. Jag tror icke, man dermed vinner något annat, än att en sanningskär person tvingas att göra obehöriga invändningar mot krafvet.

Herr Philipsson anmärkte, att med den begränsade summa jag föreslagit, skulle icke alla inteckningar kunna genom omedelbar utmätning uttagas. Men jag tror icke att det skulle vara välbetänkt, om alla inteckningar på detta sätt kunde uttagas, så att hvilken inteckningshafvare som helst skulle när som helst kunna låta göra utmätning. Hemmanet kunna de visserligen ej taga med sig, men jag tror dock, att gäldenären bör blifva kräfd några dagar förut, så att han lemnas tillfälle att skaffa liqvid. Jag vill således icke på några villkor ingå på Herr Bergii reservation, utan att fordringsbeloppet på något sätt fixeras. Då denna fixering alltid måste blifva mer eller mindre godtycklig, har jag sålunda för tillfället icke något annat val än att godkänna paragrafens lydelse enligt Utskottets förslag.

Jag tror nemligen icke att det går an att skapa en sådan lagstiftning, att en stor mängd folk derigenom skall tvingas att blifva demoraliseradt. Ty man bör komma i håg, att det förfarandet vid auktionsinropen blott är en försvinnande bråkdel af totalbeloppet skulder i hela landet, och man kan icke i detta fall göra undantag till regel. Jag kommer således, som jag redan sagt, till den slutsats, att, derest man icke, såsom jag i min reservation föreslagit, vill fixera en bestämd summa, utöfver hvilken omedelbar utmätning enligt denna paragraf icke bör ega rum, man måste bifalla paragrafen oförändrad.

Herr *Sven Andersson* instämde med Herr *Jöns Pehrsson*.

Herr Philipsson: Om denna sak gäller detsamma som om så många andra, att den kan ses från två sidor. Men ju mer man betraktar saken från den sida som öfverensstämmer med Herr Bergii reservation, desto mer skall man komma till det resultat, att det steg Herr Bergius äsyftar bereder på en gång borgenärens och gäldenärens fördel. Ty det kan icke vara mera förenligt med gäldenärens fördel att borgenären skall tvingas att anhängiggöra ett lagsökningssärende hos Konungens Befallningshafvande, än om borgenären på ett enklare sätt och med mindre kostnad kan vinna samma mål genom att vända sig till underexekutor.

Jag tillåter mig nu upptaga till besvarande några invändningar mot Herr Bergii förslag, för så vidt jag erinrar mig dem.

Här är sagdt att en gäldenär, enligt förslaget, skulle blifva ut-

Angående förslag till utskökningslag.
(Forts.)

satt för att strax vid förfallotiden utsättas för utmätning, om han icke genast betalade. Herr Treffenberg har dock redan erinrat om den stora fördragsamhet, som i detta afseende i allmänhet gäller från borgenärens sida i hela Sverige. Jag vill härtill endast lägga, att det verkligen är ganska sällsynt att borgenären vidtager en lagsökningssåtgärd hos Konungens Befallningshafvande, utan att förut på enskild väg hafva anmodat gäldenären att liqvidera sin skuld. Allra minst skulle han utan en sådan påminnelse skicka utmätningssmannen direkte till gäldenären; ty enligt förslaget utsättes han i sådant fall för den risken, att gäldenären helt enkelt *icke* afgifver den erforderliga förklaringen, att han utan jäf erkänner sin skuld.

Man har vidare sagt, att förslaget skulle verka demoraliserande på folket. Ja, om gäldenären behöfde att bestrida sin skuld, för att undgå utmätning, så medgifver jag att förslaget kunde hafva nyss nämnda verkan; men derom talas icke, utan endast att gäldenären, för att utmätning skall kunna ske, *skall utan jäf erkänna skulden*. Vill gäldenären undvika omedelbar utmätning, så erfordras endast att han tillkännagifver, det han påfordrar lagsökning i vederbörlig ordning.

Vidare har talats om att stadgande borde meddelas derom, att utmätningssmannen egde påfordra, det borgenären förskottsvis betalar kostnaden för resan till gäldenärens hemvist. Men att utfärda bestämmelser i detta fall hör ju icke till denna lag; utan föreskrifter i denna del komma naturligtvis att intagas i expeditionstaxan.

Jag vill nu vända mig mot en talare från Småland, som förmenade att, då de flesta reverser äro ställda att betalas vid anfordran, gäldenären när som helst kan utsättas för utmätning. Men uti Herr Bergii redaktionsförslag förekomma följande ord: »Är för skuldens betalning viss förfallotid ej bestämd, då må icke utmätning, utan gäldenärens medgifvande, ega rum, förr än åtta dagar förflutit från det erkännandet afgifvits eller kraf blifvit genom stämmingsmän mot gäldenären anstaldt.» Således kan enligt förslaget gäldenären icke, utan sitt medgifvande, äfven om han erkänner krafvet, i detta fall utsättas för utmätning förr än åtta dagar förflutit. I praktiken tror jag dock att det kommer att gå till på det sättet, att gäldenären i regeln betalar sin skuld innan man behöfver skrida till lösegendomens försäljning. Ty oftast läser väl utmätningssrättare af borgenären vara bemyndigad att medgifva något anstånd, och detta torde blifva det enklaste och beqvämaste sättet att uppgöra affären.

Jag har nu blott att bemöta en invändning af Utskottets ärade ordförande. Han sade nemligen, att borgenären genom denna lag skulle komma att utsättas för den risken att gäldenären, för att undgå utmätning för en verklig fordran, kunde för en fingerad sådan sälja sin lösegendom före utmätningen, och borgenären sålunda få intet. Men, mine Herrar, dertill har gäldenären mycket bättre tid, om lagsökningen sker hos öfverexekutorn än om utmätningen sker omedelbart.

Jag bestrider icke, att betänkligheter emot förslaget kunna hy- *Angående för-*
 sas, men å andra sidan tror jag, att, då lagstiftningen en gång be- *slag till ut-*
 trädtt denna väg — och den har gjort det genom upptagande af *sökningslag.*
 denna procedur för auktionskrafven — det väl icke lärer vara skäl *(Forts.)*
 att förvägra densammas användande äfven för de klara och ostridiga
 fordringsbevis, hvarom här är fråga.

Jag vidhåller således mitt yrkande om bifall till den i reservationen föreslagna lydelse af den föredragna paragrafen.

Häruti förenade sig Herr *Anders Ohlson*.

Herr Hellgrén: Då jag inom Utskottet förfäktat den åsigt, som funnit sitt uttryck i den af Herr Bergius mot denna paragraf afgifna reservationen, samt följaktligen instämt deri, så är naturligt, att jag jemväl nu förenar mig med dem, som yrkat bifall till nämnda reservation. Jag anser nemligen den största lucka, som finnes i det nu föreliggande lagförslaget, bestå just deri, att i detsamma saknas bestämmelser om, att äfven fordringar, grundade på skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, få på här föreskrifvet sätt uttagas.

I sammanhang härmed ber jag få nämna, att, oakadt något lagstadgande derom icke funnits, jag redan sökt införa och tillämpa de i reservationen intagna bestämmelser inom det distrikt, der jag är länsman. Inom detta distrikt förekommer numera högst sällan någon utmätning, utan man går till väga på det sättet, att borgenären till mig inlemnar sitt fordringsbevis, hvarpå jag på förhand derom underrättar gäldenären och tillika bestämmer en viss tid, för liqvids uppgörande, hvarunder gäldenären också infinner sig och på ett eller annat sätt uppgör sin skuld. Blevve nu detta stadgadt genom lag, tror jag, att man äfven i andra orter skulle följa mitt exempel; och en sådan lag skulle blifva välsignelsebringande för vårt land.

Jag anhåller således om bifall till Herr Bergii reservation.

Herr Carl Ifvarsson: I allmänhet förhåller det sig så, att man icke är särdeles benägen för att antaga en ny lag, som förut icke i någon mån praktiserats; och för min del nekar jag icke till, att jag mången gång hyser betänkligheter, då det gäller införandet af något nytt, därför att jag vill hafva klart för mig, att det nya är bättre än det gamla, innan jag vill vara med om att antaga detsamma. Men i afseende på nu förevarande fråga har jag länge varit och är fortfarande af den åsigten, att frågan bäst löses på det sätt, Herr Bergius i sin reservation föreslagit. Jag har nemligen icke kunnat och kan icke heller nu visa, hvad en fordringssegare har att göra hos Konungens Befallningshafvande med en klar, ostridig och till betalning förfallen skuldsedel. Det är ju gifvet, att, om lagsökning på en sådan revers sker, och gäldenären i sin förklaring nekar för skulden eller deremot gör annat jäf, Konungens Befall-

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

ningshafvande icke har annat att göra än att förklara saken tvistig, i hvilket fall fordringsegaren får vända sig till vederbörlig domstol, men att, om gäldenären icke nekar för skulden, Konungens Befallningshafvande i utslag ålägger honom att infria skulden. Men i detta fall får gäldenären betala kostnaden för utslaget och vidare kostnaden för den derpå följande utmätningen, så att han på detta sätt kommer att drabbas af en dubbel kostnad. Då den nu iakttagna proceduren således endast medför för borgenären ökade besvär och för gäldenären ökade kostnader, men enda följden af den i reservationen föreslagna förändringen skulle blifva borttagandet af en del sportler, så kan jag icke finna det vara förmanligt hvarken för borgenär eller gäldenär att bibehålla stadgandet derom, att den förre ovilkorligen skall vända sig till öfverexekutor för att få ett utslag, utan att han lika gerna kan genast vända sig till underexekutor med ett klart och förfallet skuldebref.

Äfven med auktionskraf har man vänt sig till Konungens Befallningshafvande för erhållande af resolution derå. Men hvartill tjenar detta? Lika gerna kan man dermed vända sig till kronofogden, ty, om gäldenären nekar, har man icke heller här annat att göra än att instämma honom till domstolen, men, om han icke nekar för skulden, hvad nytta har man då af resolutionen? Jag kan således icke inse annat än att den föreslagna förändringen är till fördel för båda sidorna och ovilkorligen måste leda till enkelhet och besparing.

Man har yttrat, att det blifver hårdt för en gäldenär att så hastigt nödgas underkasta sig en utmätning, då han icke väntar det. Jag medger, att så kan blifva förhållandet i början, innan man blifvit van dervid; men i längden blir det nog välgörande, och följden deraf blifver utan tvifvel, att en hvar, som vill undvika att på sådant sätt blifva »prejad» med en utmätning, också aktar sig, så vidt möjligt är, för att skuldsätta sig, så framt han ej har utvägar till betalning i rätt tid. Och nödgas han i alla fall att göra det, blir han åtminstone angelägen om att vända sig till en sådan person, som han vet icke anstränger honom med betalning och utmätning förr, än han förut underrättat honom derom. Jag tror således, att förändringen skall leda icke blott till besparing och enkelhet utan äfven dertill, att större redbarhet kommer att införas i afseende på krediten, hvilket senare, som jag tror, skall blifva det mest välgörande, då den ena lika väl kommer att tänka på att betala sin skuld som den andra på att få sitt igen i rätt tid.

Jag hemställer sålunda om bifall till Herr Bergii reservation. Jag anser den visserligen icke vara redigerad så, att jag är viss om att den icke behöfver omredigeras för att blifva nog tydlig, men jag tager för gifvet, att, om den här bifalles, redaktionen i det sammanjemkningsförslag, som Utskottet, vid det förhållande att Utskottets förslag antagits af Första Kammaren, i sådant fall måste uppgöra, skall blifva tillfredsställande. Jag yrkar, som sagdt är, bifall till reservationen.

Herr Berg: Det är ganska riktigt, som en föregående talare sade, att denna fråga kan ses från två sidor. Jag respekterar därför andras åsigt, äfven då den strider mot min, men jag vågar också hoppas, att man icke må tro, att jag vidhåller min enskilda öfvertygelse af annan orsak, än att jag verkligen anser den vara riktig, och jag har ännu ej blifvit öfvertygad om motsatsen.

Angående förslag till utskottets utredningslag.
(Forts.)

En ärad talare nämnde, att de betänkligheter, jag framställt emot Herr Bergii förslag, äfven skulle kunna göras gällande mot den af Utskottet, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts proposition, medgifna rättigheten till omedelbar utmätning för auktionsfordringar. Jag vill ej neka, att något skäl finnes för jemförelsen, men får likväl erinra om hvad jag i mitt förra anförande tog mig friheten framhålla, nemligen att kredit vid auktion i allmänhet icke lemnas åt andra än sådana, om hvilka man med temligen visshet kan förutsätta, att de erkänna skulden och vilja betala densamma, och att den, som en gång vägrat att erkänna och betala en auktionsskuld, utsätter sig för äfventyret att vid en följande auktion icke vidare erhålla kredit; men den härpå grundade och af erfarenheten bekräftade förutsättning, att de skulder, som härleda sig från ett i en större menighets närvaro skedd auktionsinrop och hvilka vanligen uppgå till endast ringa belopp, i allmänhet ej, då utmätning ifrågakommer, blifva bestridda, synes mig ej förefinnas i afseende å andra skulder, och just därför anser jag det undantagsstadgande, som gäller om de förra, ej böra gifvas tillämpning äfven å de senare.

En annan talare ansåg någon våda af den föreslagna omedelbara utmätningen ej vara att befara; vanlig anständighet fordrade, att man icke vidtog en sådan kraftåtgärd för att indrifva en fordran, innan man förut derom underrättat gäldenären. För min del tror jag emellertid, att, om en sådan anständighet någonstades bör finnas, så är det just i lagen, och denna bör således ej tillställa kraftåtgärdens vidtagande förr än kraf förut skett. Det må väl vara sant, att kitslighet hos borgenären är undantag, men dessa undantag kunna åstadkomma allt för stor skada för dem, mot hvilka de riktas, för att jag skulle vilja tillstyrka en lag, som lemna kitsligheten fritt spelrum mot en rättskaffens och sanningsälskande gäldenär, men saknar all betydelse i fråga om den, som icke skyr att, om än på sanningens bekostnad, förneka sin skuld.

Den nästföregående talaren ansåg det ifrågasatta stadgandet anvisa en lämplig genväg att erhålla betalning och anförde, om jag förstod honom rätt, såsom skäl därför att, så snart en gäldenär nekar sin skuld, ingen annan utväg finnes än att stämma honom inför domstol, och att således kostnaden blir större, om man lagsökt honom hos öfverexekutor, än om man för beloppets utfående vänt sig direkt till utmätningssmannen. Jag ber att i anledning häraf få erinra, att, då fordringen — såsom enligt förslaget antages — är grundad på skriftligt fordringsbevis, målet alldeles icke förklaras tvistigt

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

endast därför att gäldenären inför Konungens Befallningshafvande gör invändningar emot krafvet, såvida han icke rent af nekar för sin namnteckning, och sålunda gör sig förfallen till straff. A andra invändningar, som af gäldenären framställas mot den skuld, för hvilken han hos öfverexekutor lagsökes, får afseende ej fästas med mindre de med skriftliga bevis styrkas, under det, enligt det nu ifrågasatta förslaget, hvarje invändning, hur löslig och obestyrkt den än må vara, utgör hinder för underexekutorer att verkställa begärd utmätning. Häri ligger således en väsentlig skilnad emellan lagsökning och det nu föreslagna förfarandet. Är gäldenären villig att genast betala, då han af utmätningssmannen kräfvcs, torde han nog också göra upp skulden då han får del af öfverexekutors kommunikationsresolution, men vill han det icke, torde fördelen för borgenären att erhålla utslag och på grund af detsamma utmätning vida öfverstiga den obetydliga kostnad han genom lagsökningen fått vidkännas.

Det sätt Herr Hellgrén antydde såsom brukligt i hans hemort, utan att likväl vara i lag stadgadt, synes mig onekligen vara mycket godt, men jag befarar, att begagnandet af detsamma skulle snarare motverkas än befrämjas genom det lagstadgande, hvarom här är fråga. På sätt Herr Hellgrén antydde, plägar han, då någon ger honom i uppdrag att inkassera en på skriftlig skuldförbindelse grundad fordran, gå hem till gäldenären och tala med honom samt, om han så begär, gifva honom anstånd med betalningen, hvarefter liquid vanligen i godo erhålles. En sådan uppgörelse i godo skulle dock ej kunna ske, om det af Herr Hellgrén förordade förslaget blefve lag. Enligt detsamma kan utmätningssmannen ej bevilja något anstånd, utan måste, så snart skulden erkännes, genast skrida till utmätning, vid äfventyr att eljest sjelf utsätta sig för ansvar. Från Herr Hellgréns synpunkt torde således skäl saknas att godkänna den nu föreslagna omedelbara utmätningssätgärden, hvilken måste anses minst sagdt obehöflig, om gäldenären verkligen är villig att göra rätt för sig, men kraftlös i fall han undandrager sig betalningen.

Jag vidblifver således min åsigt att det ifrågavarande tillägget till 55 §, om det än någon gång kan leda till snabbare exekution, dock i allmänhet kommer att förorsaka omgångar och onödiga kostnader, och då jag således fortsätter mitt yrkande om bifall till Utskottets förslag, hoppas jag att ej misstänkas att dermed söka bevara för landssekreterarne någon del af deras sportelinkomst. Jag är öfvertygad, att i en fråga så vigtig som denna man icke kan antaga, att någon talare ledes af andra motiv än öfvertygelsen att den mening, man hyser, är den rätta.

Herrar *Ivar Månsson, Clairfelt, Ekman, Löwenhielm, Trulsson* och *Gustaf Carlsson* instämde i Herr Bergs anförande.

Herr Nils Pettersson: Förra gången jag hade ordet må jag erkänna, det jag icke observerat, att i Herr Bergii reservation föreslås, att

utmätning af skuld, för hvars betalning förfallotid ej är bestämd, icke får ega rum förr än åtta dagar förflutit från det erkännandet afgifvits eller kraf blifvit mot gäldenären anställt. Detta förminskar till en del mina betänkligheter, men undanrödjer dem ingalunda, emedan jag anser åtta dagars anståndstid vara alldeles för kort. Oftast måste gäldenären skaffa sig penningar genom lån i bank, och med de stora afstånden på landsbygden torde det vara svårt och ej sällan omöjligt att på åtta dagar både skicka in låneansökning och få penningar sig tillsända. Skall man antaga ett sådant förslag, så vill jag åtminstone ha fjorton dagars frist.

Dock kan jag icke erkänna behovet af detta stadgande. Man har sagt, att de vanliga kommunikationerna kosta så mycket, samt att genom Herr Bergii förslag kostnaderna för gäldenären skola blifva mindre. Jag skulle vilja se den, som kunde öfvertyga mig härom. Ty nog måste väl en resa till utmätningsmannen kosta lika mycket som en kommunikationsresolution.

Hvad angår Herr Jöns Pehrssons förslag, att omedelbar utmätning ej borde få ega rum för andra fordringar, än sådana, som ej uppginge till högre belopp än 500 kronor, så finner jag det både mindre lämpligt och opraktiskt. Ty 500 kronor kan för en vara detsamma som 5,000 kronor för en annan, och en utmätning för 500 kronors skuld kan således vara rent af ruinerande för den fattige gäldenären.

Vidare har man framhållit, att omedelbar utmätning skulle få verkställas å auktionsskulder. Ej heller kan jag gå in på denna åsigt. Man måste nemligen något tänka på det föreställningssätt, som folket har på landsbygden, och icke föreskrifva stadganden, som äro allt för mycket stridande deremot.

Man säger visserligen att svenska folket är så »beskedligt», att det icke håller på sin rätt m. m. Men folket är dock icke vant att blifva behandladt så hastigt, om jag får så uttrycka mig, att man ej alldeles får förbise det missnöje, hvartill sådana föreskrifter som dem, hvarom jag nu talat, skulle gifva anledning. Hur berättigad svenska nationen än må vara, så finnes det dock inom densamma en mängd procentare, som sannerligen icke äro släpphändte mot sina gäldenärer, och för dem skulle ett stadgande om omedelbar utmätning säkerligen vara särdeles välkommet. Då vi nu stifta en lag som denna, och händelsen är, att just nu en god tid är för handen, få vi icke alldeles glömma bort, att den dåliga tiden kan komma, då lagen också skall gälla.

Jag yrkar fortfarande bifall till Utskottets förslag.

Herr Stråle: Jag skall icke besvära med något anförande i sjelfva saken, Utskottets ordförande har i det fallet så väl uttryckt hvad jag velat säga, att jag inskränker mig till att instämma med honom i hans senare anförande.

Men här har följt ett uttryck, som jag ogerna skulle vilja, att

Angående förslag till utskottingslag.
(Forts.)

Angående förslag till utskökningslag.
(Forts.)

det inflöt i protokollet utan att jag höjt min röst deremot. En talare, — representant från de norrländska städerna —, yttrade sig nyss från talarestolen om »vårt oeffterrättighetstillstånd i betalningsväg», hvilket han påstod vara bekant till och med i utlandet. Nu vill jag icke bestrida, att talaren kan vara oeffterrättlig i många saker, men jag bestrider, att han är oeffterrättlig i betalningsväg. Men hvad jag än mer bestrider, det är, att någon från detta rum har rätt att tala om vårt »oeffterrättighetstillstånd» i betalningsväg. Jag är allt för mån om vårt anseende och vår kredit för att tillåta ett sådant yttrande. Sjelf har jag att göra med omkring 1,500 handlande i Sverige och hittills har jag saknat all anledning att kunna erkänna en sådan beskyllning, som nyssberörde talare framkastat. Svenska nationen är fullkomligt lika mån som någon annan nation att visa sig solid i betalningsväg.

Jag måste protestera mot detta talarens yttrande och har endast velat säga dessa ord, för att detsamma ej måtte stå obesvaradt i protokollet.

Herr Carl Ifvarsson: Jag har ett par invändningar att göra mot hvad Utskottets ordförande nyss yttrat. Han förmenade, att, då ett utskökningsmål förekom hos Konungens Befallningshafvande, denna myndighet icke kunde förklara målet tvistigt med mindre än att gäldenären nekade till sitt namn. Detta eger sin riktighet, om saken gäller en löpande förskrifning. Men för de flesta andra fall behöfves det icke mer, än att gäldenären gör hur ringa invändning som helst, för att målet måste förklaras tvistigt och Konungens Befallningshafvande sålunda icke kunna döma gäldenären att betala.

Vidare yttrade Utskottets ordförande, att enligt Herr Bergii reservation gäldenären endast behöfde förklara, det han icke underkastade sig utmätning, för att förhindra densamma. Detta kan väl icke vara meningen med Herr Bergii reservation, som då vore utan allt ändamål, utan meningen måste vara den, att utmätning icke får ske, i fall gäldenären bestrider krafvet, hvaremot, om han erkänner detsamma, han måste underkasta sig utmätning.

Skulle emellertid Herr Bergii reservation anses otydlig i detta fall, så lemnas ju Utskottet genom en återremiss af paragrafen tillfälle att omredigera densamma och gifva den en klarare ordalydelse, och jag skulle icke heller kunna föreslå något sådant.

Jag tror sålunda, att de invändningar han gjort icke förtjena afseende och jag yrkar bifall till Herr Bergii reservation.

Herr Treffenberg: Jag hade väntat, att Herr Hellgrén skulle uppträda för att bemöta Herr Berg. Det synes mig Herr Hellgrén haft stor anledning att göra, emedan, så vidt jag förstår, det vackra paternela förhållande, som råder i Vesterbotten, mycket väl bör kunna äfven annorstädes göra sig gällande, om det af Herr Bergius framställda förslag vinner bifall. Sedan inlagan är aflemnad till

kronofogden, så föreställer jag mig, att han endast behöfver skriva en liten biljett till gäldenären och säga: nu nödgas jag komma och göra utmätning hos eder, men kom nu i stället till mig, så kunna vi göra upp saken i godo. Kommer han då icke, får naturligtvis kronofogden inställa sig på det der obehagliga besöket; men kommer han till kronofogden och erkänner skulden, men säger sig ej kunna betala, så tyckes Herr Berg förutsätta, att kronofogden skulle vara skyldig att genast verkställa utmätning. Men detta kan icke ske och det skulle förvåna mig, huru sådant kunde låta sig göra, då gäldenären icke är i sitt hem. Icke heller är kronofogden skyldig att genast verkställa utmätning, utan han har en ganska rundlig tid på sig för redovisning af dessa ärenden — så att från den synpunkten sedt kan jag icke finna något hinder möta för förfarandet.

Angående förslag till utskökningslag.
(Forts.)

Hvad min granne här nyss yttrade skulle jag väl också något bemöta. Han har tagit affär på mitt yttrande om den svenska oeffter rättligheten i betalningsväg. Ja, Herr Stråle må bli ytterligare missnöjd med mig, men jag står vid hvad jag sagt. Eller, om man vill se saken i stort — hvad kan väl vara orsaken, jag hemställer det till eder, mine Herrar! — hvad kan väl vara orsaken dertill, att vi så länge förgäfves fått arbeta på att få inländska handelsvexlar att gå i rörelsen här i landet, om icke just detta faktum: oeffter rättligheten i betalningsväg? Handlandena i våra småstäder förklara allmänt: vi våga icke acceptera vexlar, derföre att vi icke kunna påräkna att på bestämd tid få in våra fordringar. Detta är ett faktum, som jag trotsar min ärade granne att kunna bestrida.

Härmed var öfverläggningen slutad.

I enlighet med de yrkanden, som under densamma framstälts, gaf Herr vice Talmannen propositioner såväl på bifall till Utskottets förslag som äfven på bifall till det förslag, Herr Bergius i sin hithörande reservation framställt; och fann Herr vice Talmannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Votering blef begärd, i anledning hvaraf en så lydande omröstningsproposition uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som godkänner § 55 i det förslag till utskökningslag, som Särskilda Utskottet framställt i utlåtandet N:o 2,

röstar Ja;

Den det ej vill,

röstar Nej;

Vinner nej, har Kammaren bifallit det förslag till lydelse af ifrågakarande paragraf, som Herr Bergius framställt i sin vid utlåtandet fogade reservation.

Voteringen, i vanlig ordning företagen, utföll med 66 ja mot 60 nej; och hade Kammaren således beslutit enligt ja-propositionen.

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.

Herr Talmaunen uppkom nu och intog talmansstolen, hvarefter föredragning skedde af

(Forts.)

§ 56.

För denna § hade Utskottet föreslagit följande lydelse:

»Vill någon erhålla utmätning enligt 55:te §, skall skriftlig ansökan jemte protokollet vid auktionen till utmätningssmannen aflemnas.»

Enligt anteckning å utlåtan det var reservation mot nämnda förslag inom Utskottet afgifven af Herr Bergius, med hvilken Herrar Hellgrön, Svensén, Jöns Pehrsson och Farup förenat sig.

Herr Nils Pettersson yttrade: Jag vill endast hemställa till Utskottet, om icke möjligtvis en misskrifning förekommer i denna paragraf eller om meningen är att auktionsprotokollet i original skall vid lagsökningen företes. Jag tycker det vara bäst, om en besannad afskrift af protokollet finge aflemnas, ty ett auktionsprotokoll är oftast ganska vidlyftigt och kan icke utlemnas, enär det rör flera personer, möjligen boende i olika provinser. Hiti ls har man så tillvägagått, att man tagit en besannad afskrift af protokollet, då en exekutiv åtgärd behöfver vidtagas, och jag tror att så äfven fortfarande bör kunna få ske.

Jag hemställer till Utskottet, om icke en ändring af paragrafen i detta syfte kunde vidtagas.

Herr Fr. Andersson: Jag har icke något att anmärka mot den nu föredragna paragrafen vidare än hvad den föregående talaren redan anmärkt, och ber att få till alla delar instämma med honom.

Herr Bergius: Samma anmärkning, som nu har blifvit framställd mot denna paragraf, gjordes äfven af en ledamot af Utskottet vid paragrafens behandling inom Utskottet, men alla Utskottsledamöterna blefvo ense derom att ingen tvetydighet förefunnes i paragrafen, ty de ansågo uppenbart, att det begagnade uttrycket borde så tolkas, att icke sjelfva originalprotokollet utan endast ett utdrag deraf beträffande den del, hvarom fråga var, behöfde vid en lagsökning aflemnas. Jag hemställer i öfrigt, om det kan vara skäl att vidtaga så obetydliga redaktionsförändringar, som den nu ifrågakommit.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Clairfelt: Jag ber att få yrka den ändring i paragrafens lydelse, att orden »utdrag af» måtte inskjutas framför ordet »protokollet». Alla, som hafva någon erfarenhet af auktionsärenden veta mer än väl att ett auktionsprotokoll mången gång kan gå på flera ark, och, om blott för en enda auktionsfordran lagsökning måtte

anställas, skulle följden af Utskottets redaktion af förevarande paragraf kunna blifva den, att hela auktionsprotokollet måste vid lag-sökningen aflemnas. Genom den af mig föreslagna ändring undanrödjes denna tvetydighet. Det är en så liten ändring, att den kan lätt vidtagas, äfven om Första Kammaren bifallit paragrafen.

Angående förslag till ut-sökningslag.
(Forts.)

Häruti instämde Herrar *Åke Andersson* och *Ivar Månsson*.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad och propositioner gifvits såväl på bifall till Utskottets förslag oförändradt som ock på det yrkande Herr Clairfelt framställt, förklarade Herr Talmannen sig anse den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes samt företogs enligt en nu uppsatt och af Kam-maren godkänd, så lydande omröstningsproposition:

Den, som godkänner § 56 i förslaget till utsökningslag,
röstas Ja;

Den det ej vill,
röstas Nej;

Vinner Nej, har Kam-maren godkänt §:n med det af Herr Clairfelt föreslagna tillägg.

Röstsedlarne sammanräknades och visade 16 ja mot 77 nej, i följd hvaraf Kam-maren godkänt den förevarande paragrafen med följande förändrade lydelse:

»Vill någon erhålla utmätning enligt 55:te §, skall skriftlig an-sökan jemte *utdrag af* protokollet vid auktionen till utmätning-smannen aflemnas.»

§§ 57—61.

Godkändes.

§ 62.

I Kongl. Maj:ts förslag var denna § så lydande:

»Lösören skola gå i mät förr än fast egendom må utmätas, der ej borgenär och gäldenär annorlunda sämjas; är fordran, hvarför ut-mätning skall ske, in-tecknad i gäldenärens fasta egendom, varde den först utmätt, der ej borgenären hellre vill taga betalning ur lösören. Skall utmätning på en gång ske för in-tecknad fordran och annan borgenärs fordran, som icke är in-tecknad, ege in-teckningshafvaren ej till förfång för den andre taga betalning ur lösören för hvad af den fasta egendomen kan utgå.»

Angående förslag till ut-sökningslag.

Utskottet hade hemställt, att åt samma § måtte gifvas denna lydelse:

(Forts.)

»Lösören skola gå i mät förr än fast egendom må utmätas, der ej borgenär och gäldenär annorlunda sämjas; är fordran, hvarför utmätning skall ske, in-tecknad i gäldenärens fasta egendom, varde den först utmätt, der ej borgenären och gäldenären öfverenskomma, att betalning må ur lösören tagas. Skall utmätning på en gång ske för in-tecknad fordran och annan borgenärs fordran, som icke är in-tecknad, ege in-teckningshafvaren ej till förfång för den andra taga betalning ur lösören för hvad af den fasta egendomen kan utgå.»

Efter föredragning af Utskottets förslag lemnades ordet till

Herr Berg, hvilken inom Utskottet reserverat sig i fråga om förevarande §, och som nu anförde: Denna paragraf har, efter hvad mig blifvit sagdt, af Första Kammaren antagits enligt den lydelse Kongl. Maj:ts proposition innehåller. Skilnaden mellan den af Kongl. Maj:t och den af Utskottet antagna paragrafens innehåll ligger deri, att enligt förstnämnda förslag skulle en in-teckningsegare, i händelse gäldenären icke betalade sin skuld, ej vara ovilkorligen pliktig att i första rummet hålla sig till den in-tecknade fastigheten, utan kunna fordra utmätning af annan gäldenärens egendom, då deremot, enligt Utskottets, fastigheten alltid först skall utmätas, der ej borgenär och gäldenär annorledes öfverenskomma. I en vid denna paragraf fogad reservation har jag uttalat de skäl, som bibringat mig den öfvertygelsen, att den nu gällande lagstiftningen är den rätta, men att deremot det af Utskottet framlagda förslag bryter emot de principer, som gälla i fråga om pantaftal i allmänhet. Den omständigheten, att gäldenären har lemnat pant för sin fordran, utgör icke något hinder för borgenären att hålla sig omedelbart till gäldenären och med återställande af panten få sin fordran på annat sätt betald. Något skäl att gå från denna hittills antagna grundsats i afseende på pantaftavares betalningsrätt kan jag ej inse, och jag tror dessutom, att genom antagande af Utskottets förslag fastighetskrediten skulle långt ifrån att förstärkas, snarare väsendtligen minskas, ty icke torde in-teckningar blifva mycket eftersökta, om borgenären ej skulle kunna erhålla betalning ens för upplupen ränta utan de omgångar fastighetens utmätning och exekutiva försäljning alltid måste medföra. Enligt Utskottets förslag skulle nemligen egaren till fastigheten, till och med då han blir kräfd blott för räntan af en in-tecknad skuld, kunna svara: »nog har jag penningar, men dem vill jag icke använda till denna räntebetaling», och borgenären måste nöja sig dermed och söka utmätning af fastigheten.

Att en sådan grundsats skulle gälla i fråga om in-teckning synes mig vara i uppenbar strid med de grunder, som i allmänhet gälla för pantaftal, hvilka nemligen hänföras till accessoriska aftal, och

derför att man ställer pant, upphör ej skyldigheten att infria skulden med annan egendom, om sådan finnes. Under åberopande i öfrigt af hvad min reservation innehåller, yrkar jag att, med ändring af Utskottets förslag, den Kongl. propositionen i denna del må godkännas.

Angående förslag till utskottslag.
(Forts.)

Herr *Treffenberg* instämde med Herr Berg.

Herr Jöns Pehrsson: Beträffande den nu föredragna punkten kan jag icke vara af samma mening som det särskilda Utskottets ärade ordförande. Som Herrarne se, hafva vi inom Utskottet lyckats få genomförd en liten förändring af Kongl. Maj:ts förslag och denna förändring anser jag vara af stor både vigt och nytta. Naturligtvis kunna förhållandena vara olika, men nog inträffa ofta sådana fall, då en gäldenär kan få behålla sin fastighet, om det är honom tillåtet att till utmätning först lemna sin lösegendom, och när i allt fall det, enligt den föreslagna lydelsen i denna §, skall vara beroende på öfverenskommelse mellan borgenär och gäldenär, tror jag icke, att det kan vara någon fara vid att antaga Utskottets förslag i denna del; och om fordringsegaren icke är allt för obillig, så låter han väl ändå gäldenären behålla hvad han mest kan umbära, så att någon skada kan den här §:n aldrig göra. Jag hemställer därför allvarligt, att Kammarén ville bifalla Utskottets förslag. Vi stredo ganska länge inom Utskottet, innan det lyckades oss att genomdrifva den här lilla förbättringen, att det icke må ligga i fordringsegarens hand att taga hvad han vill.

Herr Philipsson: För min del får jag värdsamt anhålla om bifall till Utskottets förslag. Jag kan nemligen icke finna det vara annat än fullkomligt stridande såväl mot billighet som mot ett ordnadt affärsväsende, att en fordringsegare, som har sin fordran in-tecknad, skall detta oaktadt ega optionsrätt att för utbekommande af samma fordran hålla sig till gäldenärens lösa egendom, under det att hvarken enligt nu gällande lag eller enligt Kongl. Maj:ts förslag gäldenären har en motsvarande rätt, eller att förklara det han hellre vill, att lösören än den in-tecknade fastigheten skola gå i mät. Nej, borgenären han skall ensam hafva en dubbel fördel! Och om det åtminstone vore så, att den borgenär, som yrkar att få betalningen uttagen ur gäldenärens lösören, skulle, sedan lösegendom till erforderligt värdes belopp blifvit i mät tagen, vara förpligtad att till gäldenären återställa in-teckningshandlingarna. Men dertill är han icke förbunden, förr än han fått ut full likvid. Han återställer dess-förinnan icke säkerhetshandlingarna, utan dem behåller han, och på samma gång försätter han gäldenären utom besittningen af dennes lösegendom. Låtom oss antaga, att gäldenären är köpman och att han utgifvit en in-teckningsrevers, som lyder på 10,000 kronor. Om han återfinge in-teckningshandlingarna, skulle de kanske med mycken

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

lätthet kunna placeras på annat håll och han derigenom få penningar att dermed betala sin skuld; men det kan han icke nu, utan borgenären lägger embargo äfven på hans varulager på samma gång som han behåller in-teckningen, och följden kan naturligtvis blifva den, att köpmannen varder ruinerad. Väl må ett sådant lagstadgande kunnat försvaras i äldre tider, eller då 1734 års lag skrefs; men att nu bibehålla det i den nya lagen, det skulle, enligt min tanke, vara rent af antediluvianskt, såsom helt och hållet stridande mot vår tids uppfattning af ordnade kreditförhållanden. Jag skall taga mig friheten att ur det betänkande, som afgafs af 1868 års utsökningskomité, och der ett dylikt stadgande, som Utskottet här föreslagit, äfven förordas, få uppläsa de motiv, som derför anfördes. Komiterade säga der bland annat: »För en borgenär kan det visserligen understundom vara förmånligt, att, fastän han för sin fordran erhållit pant i fast egendom, ändock få gäldenärens lösören utmäta. Detta kan dock menligt inverka icke blott på gäldenärens utan äfven på tredje mans rätt och det torde vara principenligt att, när utmätning måste ske, den af borgenären emottagna pant, vare sig fast eller lös, först användes till guldens betalning, så framt ej annorlunda öfverenskommes. I den mån hypotheksväsendet och fastighetskrediten ordnas, blifver ett sådant stadgande i afseende på fast egendom ännu mera riktigt och nödigt. Enligt denna åsigt är i 4 § föreslaget, att, då fastighet är för gälden in-tecknad, fastigheten skall först utmätas, dock med rättighet för borgenär och gäldenär att annorlunda öfverenskomma». Detta är således alldeles samma stadgande, som Utskottet nu föreslagit. Dessutom tar jag mig äfven friheten fästa uppmärksamheten på det förhållande, att någon sådan optionsrätt icke eger rum, då fordringsegaren har lös pant i händer. Om han t. ex. har i pant en obligation eller annat värdepapper, som med lätthet kan i penningar förvandlas, hvarom talas i nästa §, så har han ingalunda rätt att fordra att någon annan gäldenärens lösa egendom skall i första rummet för gälden gå i betalning; och detta är ju också mycket riktigt, att han icke får på samma gång behålla det hypothek han har i värdepapper och ändock låta i mät taga annan lösegendom, så framt nemligen icke det förra anses vara otillräckligt, i hvilket fall annan lösegendom *fyllnadsvi*s må tagas i mät. Då jag, för min del, anser, att samma princip bör få gälla, då panten utgöres af fast egendom, så yrkar jag fortfarande bifall till Utskottets förslag.

Herr Berg: Jag beklagar, att jag fortfarande är så »antediluviansk» att jag anser mig böra vidhålla mitt yrkande, att den nuvarande lagens stadgande uti ifrågavarande afseende måtte bibehållas, ty detta stadgande synes mig hvila på vida giltigare grunder än det nya man nu vill införa. Det är ganska riktigt, att, om en gäldenär såsom pant lemnat lösegendom som är lätt realisabel, så har han enligt de grunder, som i allmänhet gälla för utmätning, rätt

att anvisa denna lätt realisabla löseegendom att först gå i mät, så vidt sådant utan olägenhet kan ske. Men just därför att försäljningen af en fastighet hos oss är förenad med mycken omgång och tidsutdrägt, synes det mig icke vara rätt billigt att stadga, det en fordringsegare skall för att utbekomma sin fordran vara nödsakad att underkasta sig det dröjsmål, som blir nödigt, i händelse fastigheten skall försälas och likvid öfver köpeskillingen upprättas.

Angående förslag till ut-sökningslag.

(Forts.)

Jag tog mig friheten förra gången jag hade ordet fästa uppmärksamheten derpå, att en gäldenär, som utfärdar en skuldsedel och medgifver, att den må intecknas i en honom tillhörig fastighet, väl icke därför blir fri från sin personliga förbindelse. Denna fortfarande väl att vara det hufvudsakliga, och pantsättningen endast ett biaftal, och icke lärer väl genom detta biaftal hufvudförbindelsen kunna förvandlas till endast en enkel borgen för hvad som ej ur panten kan utgå. Dertill kommer, att, om den intecknade egendomen blifvit öfverläten till tredje man, borgenären, så vida icke med hans medgifvande den nye egaren åtog sig skulden, skulle, enligt Utskottets förslag, blifva befriad från skyldigheten att i första hand hålla sig till fastigheten och således emot gäldenären vinna bättre rätt, än då denne sjelf var egare till densamma. De skäl jag emot Utskottets förslag såväl i min reservation som i mitt förra yttrande anfört, hafva, så vidt jag kunnat finna, icke blifvit vederlagda och jag betviflar att någon skall kunna vilja med allvar påstå, att, om en inteckningsegare ej i de fall, då gäldenären undandrager sig att betala ränta på lånet, lemnar annan utväg för räntans utbekommande än att låta försälja fastigheten, ett sådant stadgande med afseende å de omgångar och den tidsutdrägt, som dermed måste vara förenade, kan vara egnadt att stärka fastighetskrediten.

Jag anhåller dessutom att få fästa uppmärksamheten derpå, att Första Kammaren redan antagit paragrafen i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag. Godkänner nu denna Kammare Utskottets förslag, kan jag icke finna, huru frågan skall lösas, då en sammanjemkning af två så olika beslut svårligen låter sig göra; och allt vårt arbete här torde då hafva varit förgäfvets.

Herr Adlercreutz: För min del är jag af samma åsigt som den siste talaren och kan för öfrigt icke se, huru denna paragraf skulle kunna antagas, sådan den blifvit af Utskottet föreslagen, sedan vi antagit 13:de §. Det heter der: »Är för fordran inteckning i fast egendom beviljad, och vill borgenär för betalningen hålla sig allenast till egendomen, söke» etc. Der stadgas således, att borgenären kan, *der han så önskar*, hålla sig till den intecknade egendomen allenast, och han har der erhållit en valfrihet, som icke låter sig förena med hvad Utskottet i denna paragraf föreslagit. Ty om borgenären skulle vara skyldig att för utfäende af sin fordran i första hand hålla sig till den intecknade egendomen, huru ginge det då med den valfrihet, som blifvit honom lofvad i 13 §? Då

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

jag således icke kan finna annat, än att förevarande paragraf, sådan Utskottet föreslagit densamma, står i strid med 13:de §, måste jag äfven på detta skäl yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Philipsson: Till en början skall jag be att få nämna, att jag för min del icke kan inse, att mellan 13:de och 62:a §, den senare sådan den af Utskottet blifvit föreslagen, förefinnes en sådan stridighet, som den näst föregående talaren framhållit. I 13:de § stadgas nemligen, att, om borgenären vill hålla sig allenast till den fasta intecknade egendomen, han skall söka egaren hos öfverexekutorn i *den* ort, der egendomen ligger och enligt 28:de § 2:a momentet kan i detta fall förordnas om egendomens försäljning utan någon särskild utmätning. Skulle fastigheten icke förså till gäldens betalning, då kan icke borgenären utå *bristen* uti annan gäldenärens egendom, så framt han icke särskildt lagsöker för densamma. Den 13:de § innehåller således endast bestämmelse för det i densamma omnämnda fall, att borgenären anser den intecknade panten otvifvelaktigt vara tillfyllestgörande och önskar begagna sig af den förenklade procedur, som i 28:de §:ns 2:a moment medgifves, men står icke i ringaste strid mot den nu föredragna 62:a §, der det är fråga om, *i hvilken ordning* borgenär, som vill hålla sig till gäldenärens så väl fasta som lösa egendom, skall ega göra detta.

Hvad beträffar de anmärkningar, som Utskottets ärade ordförande gjorde mot mitt senaste yttrande, så skall jag be att få erinra att, i fråga om den större tidsutdrägt, som, enligt hans förmenande, skulle vara förenad med den intecknade egendomens försäljning, Utskottet i sitt förslag sörjt för att denna olägenhet hädanefter komme att blifva betydligt mindre än hittills varit förhållandet, hvadan det skäl, som han deruti sökte finna mot Utskottets förslag, icke torde förtjena något afseende. Men äfven om det skulle vara förenadt med tidsutdrägt och omgångar för en borgenär att i första hand uttaga sin fordran ur den intecknade egendomen, så hemställer jag, huruvida det icke vore bättre, att borgenären finge vänta någon tid, innan han utbekomme sin fordran, än att gäldenären skulle vara utsatt för alla de olägenheter, som kunde blifva en följd utaf det Kongl. förslaget antagande. Vid behandlingen af 55:te § i det föreliggande lagförslaget, anfördes här mot det af Herr Bergius dertill yrkade tillägg, hvilka chikaner detta skulle kunna föranleda, men *här* vill man utöfver hvad Utskottet ansett sig böra tillstyrka medgifva, att en borgenär, som har sin fordran intecknad i en gäldenärs fasta egendom, skall kunna göra utmätning af t. ex. alla dennes åkerbruksredskap i stället för jordbruksfastigheten och sålunda sätta gäldenären ur stånd att bruka den. Det är verkligen märkvärdigt, att den hittills varande lagen i detta hänseende icke medfört större olägenheter än den gjort, men då nu en ny utsokningslag föreligger till pröfning, kan jag ej finna annat, än att

Kammaren bör godkänna det mera humana förslag till stadgande i denna del, som Utskottet här afgifvit. *Angående förslag till utskottingslag.*

Då 1868 års komité framlagt enahanda förslag och Utskottet tillstyrkt detsamma, så tror jag, att Kammaren kan mycket väl stå till svar, om den till samma förslag lemnar sitt bifall. Det vore visserligen mycket ledsamt, om hela den nya lagen skulle genom ett sådant beslut gå om intet — något som jag för min del icke kan tro. Men å andra sidan, om man icke skulle, derföre att ett beslut redan vore fattadt i Medkammaren, få inlåta sig på en närmare granskning af det förslag, hvaröfver Medkammaren beslutat, så vore sådant ej heller tillfredsställande. Jag för min del vill åtminstone icke vara bunden i detta hänseende, utan anser mig böra grunda min öfvertygelse på de skäl, som föreligga. Och derföre kommer jag att i detta fall rösta för bifall till Utskottets förslag.

(Forts.)

Herr Löwenhielm: Jag kan för min del icke inse, hvarföre en fordringsegare, som fått sin fordran in-tecknad, skulle derigenom komma i sämre rätt än den, hvars fordran icke blifvit in-tecknad. Denne senare skulle, enligt Utskottets förslag, vara berättigad att samtidigt låta utmäta gäldenärens både fasta och lösa egendom, men in-teckningshafvaren deremot måste, så vida icke parterna annorledes öfverenskomma, i främsta rummet hålla sig till den in-tecknade fastigheten och först, i den mån densamma icke räcker till att gälda fordringen, kan han få utmätning å lösören. In-teckningshafvaren blifver sålunda beroende af gäldenärens godtfinnande och torde i de flesta fall icke kunna utverka sig dennes medgifvande att få samtidigt utmäta både fast och lös egendom, enär gäldenären genom att förvägra sådant alltid vinner någon tids ytterligare anstånd med betalningen. Genom en sådan lagstiftning skall värdet å in-teckningar blifva betydligt nedsatt, hvilket väl icke kan vara önskligt. Jag förenar mig derföre uti det af Herr Berg framställda yrkandet.

Herr Berg: Emot hvad en talare åberopade derom, att Utskottets förslag öfverensstämde med det, som af en föregående komité blifvit framställt och att man således borde kunna acceptera detsamma, får jag å andra sidan åberopa, att Kongl. Maj:ts proposition öfverensstämmer med nuvarande lag, Lagkomiténs samt såväl den äldre som den nya Lagberedningens förslag, och att detsamma blifvit af Högsta Domstolen godkändt och nu äfven af Första Kam-maren antaget. Jag tror då, att det under sådana förhållanden skulle synas eget, om Kammaren nu fann skäl att göra en ändring deruti i öfverensstämmelse med Utskottets förslag, hvarigenom, såsom jag förut tagit mig friheten erinra, en sammanjemkning af Kamrarnes olika beslut gjordes omöjlig. Dermed vill jag naturligen icke säga, att Kammaren skulle vara betagen rätten att, om så anses lämpligt, bifalla Utskottets förslag, följden deraf må blifva hvilken som helst. Kan Utskottet icke åvägbringa någon samman

Angående för-
slag till ut-
sökningslag.
(Forts.)

jemkning, förfaller väl hela lagen för denna gång, men man kan då börja på nytt en annan riksdag. Jag kan dock omöjligen ännu anse mig öfvertygad om, att det af Utskottet i fråga satta stadgan- det är billigt eller rätt. Jag har i min reservation erinrat att, enligt nämnda förslag, den, hvilken såsom hypotek innehar en in- tecknad revers, skulle mot gäldenären få bättre rätt, än den, som har sjelfva sin fordran in-tecknad; i förra fallet kan han nemligen genast få sälja reversen och få sina penningar, men är fordran in- tecknad, måste han hålla sig till fastigheten. Dertill kommer, att det visst icke kan anses såsom en afgjord fördel ens för borgenären, att den fasta egendomen i första rummet utmätes. Det är nemli- gen alldeles icke lätt för utmätningssmannen att bedöma, huruvida en in-tecknad fordran verkligen kommer att utgå ur den in-tecknade fastigheten. Han kan äfventyra att, om den vid egendomens för- säljning inflyta summan icke förslår till gäldandet af den in-teck- nade fordringen han, så vida icke derjemte lösören blifvit till fyllande af bristen i mät tagna, kan stanna i ansvar därför. Just emedan utmätningssmannen har svårt att veta, hvilka gravationer hvila på en fastighet, och han således icke kan bedöma, om alla in-teckningar komma att till fulla utgå, synes mig lämpligast att i första rummet hålla sig till den lösa egendomen och först, då sådan ej finnes, till den fasta såsom fyllnad, ty om utmätningssmannen endast tager fa- stigheten i mät, kan in-teckningshafvaren derigenom lätt blifva lidande, enär möjligen fastigheten icke räcker till och under tiden gäldenä- rens lösa egendom tagits i mät af någon annan borgenär, som var nog lycklig att *icke* hafva panträtt, och således kunde genast blifva godtgjord. För bevarande af såväl in-teckningsegarens som sin egen rätt torde således utmätningssmannen se sig nödgad att jemte fa- stigheten äfven taga lös egendom i mät. Då likväl denna senare ej finge realiseras förr än fastigheten blifvit försäld och köpeskillings- likvid egt rum, skulle härigenom för båda parterne endast olägen- het men ingen fördel uppstå, och jag frågar om det, för att vinna ett sådant mål, kan vara skäl att ändra nu gällande lag i motsats mot hvad Första Kammaren gjort?

Jag vidhåller mitt yrkande om bifall till Kongl. Maj:ts propo- sition.

Herr Jöns Pehrsson: Det är ju alldeles uppenbart, att, om jag har en egendom i pant, så skall jag i främsta rummet uttaga min fordran ur panten och först om densamma icke räcker till att gälda fordringens fulla belopp, så får jag hålla mig till gäldenärens öfriga egendom. Jag kan sålunda icke inse, att den princip, på hvilken Utskottets förslag är grundadt, är i någon mån origtig.

En ärad talare på Malmöbänken påstod, att, sedan nu 13:de para- grafen blifvit antagen, så skulle Kammaren icke kunna bifalla, hvad Utskottet i denna 62:a paragraf föreslagit, emedan i sådant fall de båda lagrummen skulle komma att stå i strid med hvarandra. Jag

kan dock för min del icke finna, att dessa lagrum hafva med hvarandra något det ringaste sammanhang. Icke heller tror jag, att, om Kammaren bifaller Utskottets förslag, det skall vara omöjligt att sammanjemka de olika åsigtorna inom Kamrarna eller att derigenom hela den nya lagen skulle gå om intet.

Angående förslag till utskottingslag.
(Forts.)

Herr Lyttkens: Mig förefaller denna sak temligen enkel. Om en person lånar pengar, så skall han, vare sig han lemnar fast egendom i pant eller icke, betala igen lånet och dervid anlita både panten och annan egendom, om sådant till skuldens fulla gällande erfordras. Blefve nu Utskottets förslag antaget, så skulle fordringsegaren blifva skyldig att först hålla sig till panten. Och endast för så vidt densamma icke räcker till att gälda hela den in-tecknade fordringen, blefve gäldenären nödsakad att lenna annan egendom i mät. Men om gäldenärens fastighet redan är in-tecknad öfver sitt värde samt kommit i annan persons ego, så frågar jag; om gäldenären då skall vara fri och den nye egaren af den pantförskrifna fastigheten i främsta rummet betalningsskyldig?

Jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Öfverläggningen var slutad. Herr Talmannen gaf propositioner, enligt de meningar som förekommit, såväl på bifall till Utskottets förslag som och på afslag derå och bifall i stället till det förslag Kongl. Maj:t framlagt; och fann Herr Talmannen den senare propositionen hafva blifvit med öfvervägande ja besvarad. Som votering begärdes, skedde uppsättning, justering och anslag af en så lydande omröstningsproposition:

Den som, med afslag å 62:a § i särskilda Utskottets förslag till utskottingslag, bifaller motsvarande § i Kongl. Maj:ts proposition oförändrad,

röstar Ja;

Den det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren godkänt Utskottets förslag.

Voteringen försiggick och visade 84 ja mot 20 nej; varande Kammarens beslut fattadt i öfverensstämmelse med japropositionen.

§§ 63 och 64.

Godkändes.

I anseende till den långt framskridna tiden, afbröts föredragningen af det föreliggande utlåtandet, för att i stället fortsättas i Kammarens nästa sammanträde.

§ 2.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Stats-Utskottets Utlåtanden och Memorial:

N:o 58, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående försäljning af de provincialläkaren i Ölands Södra Mot på lön anslagna bohemman;

N:o 59, i anledning af erhållna återremisser å åtskilliga punkter af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 21, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Åttonde hufvudtitel;

N:o 60, med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående tullverkets utgiftsstaten för år 1878;

N:o 61, med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående telegrafverkets utgiftsstaten för år 1878;

N:o 62, i anledning af väckt motion om användande af öfverskott å beviljad anslag för Malö- och Björnsundens kanalisering; och

N:o 63, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut angående den i Stats-Utskottets memorial N:o 25 föreslagna voteringsproposition om förhöjd amortering å det Gefle-Dala jernvägsaktiebolag beviljade statslån;

Bevillnings-Utskottets Memorial:

N:o 11, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande vissa punkter af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 9, angående allmänna bevillningen; och

N:o 12, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om vissa delar af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 10, angående tullbevillningen;

Samma Utskotts betänkande N:o 13, angående vissa ännu oafgjorda frågor om ändringar uti nu gällande lagstiftning rörande villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin;

Banko-Utskottets utlåtande N:o 13, i fråga om förändrade bestämmelser rörande Riksbankens sedelutgifningsrätt;

Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 27, i anledning af väckt motion angående ändring i Kongl. förordningen den 21 December 1857 om egors fredande mot skada af annans hemdjur samt om stängselskyldighet;

N:o 28, i anledning af väckt motion om tillägg till 37:de § i Kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862;

N:o 29, i anledning af väckt motion om tillägg till 49:de § i Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862;

N:o 30, i anledning af väckt motion om förändring i gällande stadganden rörande val af organist, klockare och folkskolelärare; och

N:o 31, i anledning af väckta motioner, åsyftande ändringar i gällande bestämmelser om rösträtten i kommunala angelägenheter;

Särskilda Utskottets för behandling af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till utsökningslag och i sammanhang dermed erforderliga författningar utlåtande N:o 2, i anledning af väckt motion om ändring i eller tillägg till 2:a kap. 13:de § strafflagen; samt

Särskilda Utskottets för behandling af förslaget till värnpliktslag m. m. memorial N:o 2, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandlingen af Utskottets utlåtande N:o 1.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å den föredragningslista, som för nästa sammanträde komme att upprättas.

§ 3.

Föredrogos och godkändes nedannämnda förslag till Riksdagens underdåniga skrivelser, nemligen:

dels af Stats-Utskottet:

N:o 20, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring för all framtid af jord från kronohemmanet Filsbäck Sven Fiskaregården under Leckö kungsgård;

N:o 21, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från häradshöfdingebostället Bröttegården N:o 1 i Elfsborgs län;

N:o 22, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om afsöndring af jord från tredje majorsbostället Stufverum;

N:o 23, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från kaptensbostället vid Vestgöta regemente Long Storegården N:o 3;

N:o 24, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från fanjunkarebostället Anderstorp N:o 1;

N:o 25, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående upphörande af afgäld från boställsjord, som användes för arméns vapenöfningar;

N:o 26, angående eftergift af kronans rätt till danaarf efter ogifta Margareta Sandberg;

N:o 27, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från furirsbostället vid Vestgöta regemente Wedum Näregården i Skaraborgs län;

N:o 28, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående utbyte af fanjunkarebostället Mölneby N:o 2 Nedre Bossgården mot frälsehemmanet Amundstorp N:o 2 Storegården i Elfsborgs län;

N:o 29, i anledning af den år 1876 verkställda granskning af statsverkets med flera allmänna fonders förvaltning under år 1874.

N:o 30, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående eftergift af kronafogden Oscar Moosberg ådömd ersättningsskyldighet till statsverket;

N:o 31, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter enkan Johanna Katarina Sandström i Björsäter; och

N:o 32, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från indragna trumslagarebostället vid Lifregementets grenadier-corps $\frac{1}{2}$ mantal Aby N:o 2;

samt dels af Riksdagens kansli:

N:o 35, i fråga om ändring af 3:e kap. 23:e § i Kongl. stadgan angående försvarslösa och till allmänt arbete förfallna personer af den 29 Maj 1846.

§ 4.

Föredrogos och godkändes Riksdagens kanslis förslag till nedan nämnda delar af riksdagsbeslutet, nemligen:

- N:o 1, ingressen;
- » 2, slutmeningen;
- » 3, angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;
- » 4, angående nedsättning af lastpenningarne samt annan ändring af tulltaxeunderrättelserna;

- N:o 5, angående stämpelpappersafgiften;
- » 6, i fråga om förberedande åtgärder för inrättande af så kallad landtbrefbäring;
 - » 7, angående val af fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret;
 - » 8, angående ändring af 2:a kap, 2:a § strafflagen;
 - » 9, angående verkstäldt val af justitie-ombudsman och hans suppleant;
 - » 10, angående ändring i 37:de § af Kongl. förordningen den 23 Maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm;
 - » 11, angående décharge för fullmäktige i Riksgäldskontoret.

§ 5.

Herr *A. Adlercreutz* erhöll ledighet från riksdagsgöromålen under tiden från och med den 1 till och med den 4 instundande Maj.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 11 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.
